

Hvem skrev *Þorskfirðinga saga*?

Av Elín Bára Magnúsdóttir

I denne artikkelen blir forfatterspørsmålet til *Þorskfirðinga saga* drøftet. Av en nylig forfatterstudie av *Eyrbyggja saga* (Elín Bára Magnúsdóttir: 2015) fremgår det at særlig to islendingesagaer viser nære språklige relasjoner med sagaen, nemlig *Grettis saga* og *Þorskfirðinga saga*. Målet med studien var å undersøke om det fins språklige eller stilistiske relasjoner mellom *Eyrbyggja* og Sturla Þórðarsons litterære verker, *Íslendinga saga* og *Hákonar saga Hákonarsonar*, ettersom Sturla lenge har vært ansett som en mulig forfatter av *Eyrbyggja* og andre islendingesagaer. Av den grunn ble en del av ordforrådet i *Þorskfirðinga saga* undersøkt og sammenlignet med Sturlas verker og andre islendingesagaer. Resultatet viser at *Þorskfirðinga saga* har store likheter med Sturlas kjente litterære verker når det gjelder ordbruk og stil. I tillegg ser vi samme ordbruk i *Þorskfirðinga saga* og *Eyrbyggja*, men også i *Grettis saga*. Det kan tyde på at vi har å gjøre med én og samme forfatter, og ordbruken knytter an til Sturlas verker.¹

Þorskfirðinga saga er regnet for å være skrevet relativt sent på 1200-tallet.² I Sturla Þórðarsons redaksjon av *Landnámabók*, *Sturlubók*, finner vi den eldste kilden til sagaens tittel: “af því gerðisk Þorskfirðinga saga” (*ÍF* I: 154). Sagaen er også kjent som *Gull-Þóris saga*, men det første kapitlet i AM 561 har overskriften “Hér hefst saga Gull-Þóris” (*ÍF* XIII: 175), mens i slutten av sagaen heter det: “Ok lýkr þar þessi sögu frá Þorskfirðingum”

1. Takk til Gísli Sigurðsson og Úlfar Bragason, Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum, for kommentarer til denne artikkelen.
2. *Þorskfirðinga saga* er overlevert i pergamenthåndskriftet AM 561, 4to fra ca. 1400. Det inneholder to lakuner; først i 10.–12. kap. og så i 20. kap. (jf. Þórhallur Vilmundarson 1991: cx). I tillegg til AM 561 fins det papirhåndskrifter som stammer fra AM 561. Lakunene i håndskriftet har vært utfylt med tekst fra papirhåndskrifter i en annen utgivelse av islendingesagaene, *Íslendingasögur og þættir* (jf. Bragi Halldórsson m.fl. 1986: xxv).

(*ÍF XIII*: 227). I papirhåndskrifter er sagaen som oftest kalt *Gull-Þóris saga* og det kan være grunnen til at denne tittelen er mer utbredt.

Sturla har trolig skrevet *Sturlubók* ca. 1270 eller senere (jf. Jón Jóhannesson 1941: 135–36, Jakob Benediktsson 1968: lxxv, Sveinbjörn Rafnsson 2001: 17–20). *Þorskfirðinga saga* kan derfor ha vært skrevet før den tid (jf. Björn M. Ólsen 1910: 35–61), men på grunn av innholdet i sagaen – bl.a. relasjoner til fornaldersagaene – har den vært plassert sammen med de antatt sene islendingesagaene, i den såkalte post-klassiske perioden innen islendingesagaskrivningen (jf. Sigurður Nordal 1953: 235–69).³

Sigurður Nordal (1953: 261–66) lanserte den tesen at de yngste islendingesagaene, kjennetegnes av å være mindre realistiske og inneholde fler fantastiske elementer på linje med fornaldersagaene enn de islendingesagaene som ble skrevet i før-klassisk og klassisk periode. *Þorskfirðinga saga* er blant de sagaene han mente var skrevet i “fornaldarsagaernes aand” (264). Nordals tese har lenge vært brukt som kriterium for dateringen av de yngste islendingesagaene, men i senere tid har det vist seg at dette bildet er mer komplekst, siden fantastiske elementer også er påfallende i mange islendingesagaer fra tidligere perioder (jf. Clunies Ross 1997: 448–51). Det er likevel varierende hvor stor vekt det fantastiske har i de enkelte sagaene, men de fleste kan likevel sies å foregå i spenningsfeltet mellom historisk realitet og fantasi.⁴ Post-klassiske islendingesagaer viser i så fall kontinuitet fra de eldre sagaene.⁵

3. Disse sagaene er regnet for å ha blitt skrevet like før og etter 1300, eventuelt i perioden 1270–1310, men de fleste av disse sagaene er overlevert i håndskrifter fra 13- og 1400-tallet og noen få i håndskrifter fra 1600-tallet. *Grettis saga* er den mest kjente av disse sagaene.
4. *Eyrbyggja saga* er plassert i klassisk periode innen islendingesagaskrivningen, men er også kjent for å inneholde mye overnaturlig stoff. Som jeg vil diskutere nærmere nedenfor, ser vi en del språklige relasjoner mellom *Eyrbyggja*, *Þorskfirðinga saga* og *Grettis saga*. Disse sagaene har det til felles at de behandler realistisk/historisk og fantastisk stoff på en likeverdig måte, og i tillegg handler de om de samme overnaturlige fenomenene. Både *Þorskfirðinga saga* og *Eyrbyggja* handler mye om trollkynndige personer, særlig kvinner (jf. Cardew 2000: 54–64), og *Eyrbyggja* og *Grettla* har det til felles at de handler om avdøde personer og gjengangere.
5. Likevel har forskere ment at vi ser endringer i den siste fasen av islendingesagaskrivningen som kan skyldes endringer i samfunnet etter fristatstiden. Martin Arnold (2003) hevder at denne samfunnsendringen har satt preg på innholdet i en del av de post-klassiske sagaene: “Unlike the classical *Íslendingasögur*, these post-classical texts do not share any readily identifiable ideology; their debate would seem to be less about who should rule and, thus, about the ethical problems that arise when the

Når det gjelder sjangerspørsmålet har Phil Cardew (2004: 13–27) hevdet at *Þorskfirðinga sagan* tilknytning til fornalderssagaene har vært overdrevet. Han mener at sagaen viser alle tegn på å være skrevet i den samme fortelletradisjonen som andre islendingesagaer, og at den i tillegg ser ut til å være skrevet av en kompetent forfatter: “It would be unfair to dismiss this saga as unworthy, in comparison with its ‘Classical’ brother, as there is much of interest within the narrative, which is not, itself, poorly constructed” (27).

I denne artikkelen vil forfatterspørsmålet til *Þorskfirðinga saga* bli drøftet. En språklig undersøkelse av en del av ordforrådet i sagaen viser store likheter med språk og stil i Sturla Þórðarson (1214–84) litterære verker, dvs. *Íslendinga saga* og *Hákonar saga Hákonarsonar*, og det kan bety at han har forfattet sagaen.⁶

Þórhallur Vilmundarson (1991: cxxxii–iii) har tidligere diskutert forfatterspørsmålet til sagaen. Han peker på en del forhold i Sturlas ytre omgivelser som kan støtte forfatterattribusjonen. Sturla bodde flere steder på Vestlandet på Island, men det var på gården Staðarhóll, i Saurbær i Dalir, han bodde lengst (jf. Guðrún Ása Grímsdóttir 1988a: 12–22). Saurbær grenser til det området der *Þorskfirðinga saga* foregår, dvs. Þorskafjörður og nærliggende områder, og Þórhallur mener at det kan knytte Sturla til sagaen. I tillegg til dette peker han på at genealogiene som sagaen gjør rede for bl.a. gjelder slektene til Sturla og hans kone, Helga Þórðardóttir.⁷

I min egen studie av forfatterspørsmålet til *Eyrbyggja saga* (2015), viser det seg at det særlig er to islendingesagaer som viser språklige relasjoner med sagaen, nemlig *Grettis saga* og *Þorskfirðinga saga*. Målet med

standards of personal honour conflict with the standards of communal peace, and more about the operability of these traditional concerns in post-independence society” (233).

6. Sturla skrev også Magnúss saga lagabætis, men av den er kun bevart to blad i AM 325 X 4to (jf. Sverrir Jakobsson 2013: lx–lxiv). De språklige undersøkelsene som er utført her av Sturlas verker tar utgangspunkt i bestemte temaer i hans tekster. Disse temaene forekommer ikke i fragmentet til *Magnúss saga* og derfor har det ikke vært brukt her.
7. Den første landnåmsmannen som presenteres i *Þorskfirðinga saga* er sønnen til Þórólfr Mostrarskeggi, “Hallsteinn, son Þórólfs Mostra<r>skeggja, nam allan Þorskafjörð fyrir vestan ok bjó á Hallsteinsnesi” (ÍF XIII: 175). *Eyrbyggja saga* handler om Þórólfr Mostrarskeggi og hans etterkommere, særlig Snorri goði, som var forfaren til Sturlungene.

denne studien var å undersøke om det fins relasjoner mellom språk og stil i *Eyrbyggja* og i Sturlas litterære verker, *Íslendinga saga* og *Hákonar saga*, siden Sturla lenge har vært ansett som en mulig forfatter av *Eyrbyggja* og flere islendingesagaer.⁸ I tillegg til Sturlas tekster ble ordforrådet som ble testet også sammenlignet med andre islendingesagaer og *Sturlunga saga*. Resultatet av denne studien viser at blant islendingesagaene er det særlig to sagaer som blir synlige, i den grad at de viser språklige likheter med *Eyrbyggja*, *Íslendinga saga* og/eller *Hákonar saga*, og det er nettopp *Grettis saga* og *Þorskfirðinga saga* (jf. Elín Bára Magnúsdóttir 2015).

Det er først og fremst *Grettla* som viser språklige likheter med *Eyrbyggja*, men *Þorskfirðinga saga* blir også en synlig tekst i denne studien, til tross for at den er kort (53 sider i *ÍF*-serien). Men i de få tilfellene vi ser samme ordbruk i *Eyrbyggja* og *Þorskfirðinga saga*, kan det dreie seg om én forfatters ordbruk som ordlegger seg på en spesiell og personlig måte, og det er også ordbruk vi finner i Sturlas verker.

For å vise noen eksempler kan vi se på noen resultater fra denne studien, men også eksempler som ble utelatt fra den. Undersøkelsen gikk ut på å granske ordforråd som *Eyrbyggjas* forfatter bruker når han skriver om konflikter eller såkalt *konfliktord*. Resultatet viser at en del av konfliktordene forekommer med samme ordelag kun i *Eyrbyggja*, Sturlas verker og/eller *Grettla* og *Þorskfirðinga saga*. Eksempler på slike ord er: *dylgjur*, *þverlega* og *skakki* (jf. lexis.hi.is).⁹ Vanlige ord ble utelatt fra denne studien for å få frem *Eyrbyggjas* forfatters individuelle ordvalg og stil. I noen tilfeller ser vi derimot at i de ovennevnte sagaene brukes de samme uttrykksmåtene med vanlige ord og at disse fins nesten bare i disse

8. I forbindelse med forfatterspørsmålet til *Eyrbyggja saga*, se Gunnar Benediktsson (1961: 189–93), Peter Hallberg (1979: 207–19), Helgi Þorláksson (1992: 295–320) og Elín Bára Magnúsdóttir (2015). Om Sturlas tilknytning til *Grettis saga*, se Sigurður Nordal (1938). Sturla har også vært knyttet til skrivingen av *Laxdæla saga*, se Rolf Heller (1969: 87–91) og Marina Mundt (1970). Forfatterspørsmålet til *Laxdæla* har vært omdiskutert (jf. Magerøy 1971: 4–33 og Allén 1971: 85–113), og Sturlas bror, Óláfr, har også vært foreslått som en mulig forfatter av sagaen, jf. Peter Hallberg (1963). I senere tid har Sturla også vært vurdert som forfatter av *Njáls saga* (jf. Matthías Johannessen 1985: 259–370 og Einar Kárason 2012: 289–302), men en annen kandidat har også tidligere vært knyttet til den sagaen, jf. Barði Guðmundsson (1958).

9. I tillegg til disse sagaene forekommer *dylgjur* også i *Bandamanna saga* (1), *þverliga* fins med uttrykksmåten *at neita þverliga* i *Heiðarviga saga* og *skakki* forekommer i *Bjarnar saga Hítldelakappa* (1), men ikke med samme ordelag som her er vist, dvs. *bætr skakki*.

sagaene. De eksemplenene som blir vist her er med ordene: *fjandskapur*, *vandræði* og *gríð* (jf. lexis.hi.is).¹⁰

<p>Hann vildi ok heimta toll fyrir vestan Þorska fjörð; en Hallsteinn ok þeir Reyknesingar höfðu reist Þórshof vestr þar, [...] ok lögðu þeir þar tolla, váru af því dylgjur miklar með þeim Halli (<i>Þorskfirðinga saga, ÍF XIII: 193</i>).¹¹</p> <p>Eptir þingit höfðu hvártveggju setur fjölmennar, ok váru þá dylgjur miklar með þeim (<i>Eyrbyggja saga, ÍF IV: 16</i>).</p> <p>En þær urðu mála lykðir, at Haukr varð óheilagr at frumhlaupinu, ok ónýttusk mál fyrir Snorra goða, ok riðu við þat heim af þinginu; váru þá dylgjur miklar með monnum um sumarit (<i>Eyrbyggja saga, ÍF IV: 97</i>).</p> <p>Breiðvíkingar kómu til skips um daginn, ok gengu hvárir með sínum flokki; váru þá miklar dylgjur ok viðsjár með þeim, en hvárigir leituðu á aðra; ... (<i>Eyrbyggja saga, ÍF IV: 114</i>).</p> <p>[...] at Þorbrandssynir skyldi vera ýmisst at Helgafelli eða heima í Álptafirði, þar til at lyki málum þessum, því at þá váru inar mestu dylgjur, sem ván var, er allt var gríðalaust með monnum, þegar er menn váru heim komnir frá fundinum (<i>Eyrbyggja saga, ÍF IV: 125</i>).</p> <p>Váru dylgjur miklar með þeim um vetrinn, en hvárigir réðu á aðra; þar þá ekki til tíðenda um vetrinn (<i>Grettis saga, ÍF VII: 124</i>).</p>	<p>Þetta mál hlutdeildi Hámundur ok varð eigi á sætt. En Guðmundr var í vingan við Þórð rauð. Ok váru þá dylgjur miklar með þeim öllum samt (<i>Íslendinga saga, 1946: 233</i>).</p> <p>Þau missiri eftir váru dylgjur miklar með mönnum ok ófriðr á landi (<i>Íslendinga saga, 1946: 234</i>).</p> <p>Eftir þat váru dylgjur miklar millum sveitanna, en atfaralaust þaðan frá (<i>Íslendinga saga, 1946: 264</i>).</p> <p>Eftir þetta fór Eyjólfur norðr á Eyri til mága sinna, ok váru þá dylgjur miklar millum þeira (<i>Íslendinga saga, 1946: 266</i>).</p> <p>Dylgjur miklar váru um þingit (<i>Íslendinga saga, 1946: 269</i>).</p> <p>En um vetrinn váru dylgjur miklar með Reykhyltingum ok Sauðfellingum (<i>Íslendinga saga, 1946: 325</i>).</p> <p>Jón gekk at Knúti ok mælti: “Þat vilda ek, at vér legðim niðr óþokka ok dylgjur þessar, er vér förum með, því at eigi er biskupi oflaunaðr velgerningr sinn, þótt vér hafim eigi ófrið í föruneysi hans” (<i>Íslendinga saga, 1946: 336</i>).</p>
--	--

10. Uttrykksmáten *fjandskapur gerisk með e–m* forekommer også en gang i *Svarfdæla saga*, *vandræði aukisk* fins to ganger i *Ljósvetninga saga* og *at koma á gríðum* forekommer én gang i *Færeyinga saga* og *Njáls saga*.

11. Sitater til islendingesagaene er hentet fra ÍF (jf. litteraturlisten). Sturlas *Íslendinga saga* er sitert etter standardutgaven (1946) og *Hákonar saga* etter ÍF (2013).

ELÍN BÁRA MAGNÚSDÓTTIR

<p>Kallar Hallr þegar til gullsins við Þóri, en hann synjar þverliga. Hallr veitir þá snarpa atgöngu (<i>Þorskfirðinga saga, ÍF XIII: 194–95</i>).</p> <p>Þórarinn svarar: “Þá vilju vér þverliga þessar rannsóknar synja, ef þér viljið aflaga eptir leita ok upp hefja” (<i>Eyrbyggja saga, ÍF IV: 35</i>).</p> <p>Þórólfi bægifót líkaði stórilla við Arnkel, er þrælarnir váru drepnir, ok beiddi bóta fyrir, en Arnkell synjaði þverliga at gjalda fyrir þá nokkurn penning; líkaði Þórólfi nú verr en áðr (<i>Eyrbyggja saga, ÍF IV: 84–85</i>).</p>	<p>Tveim vetrum eftir lát Sturlu reið Einar Þorgilsson til Heinabergs við sjaunda mann ok kallaði til fjár við Guðbjörgu. En hon synjaði þess þverliga (<i>Íslendinga saga, 1946: 229</i>).</p> <p>En byskup synjaði þverliga at láta lausa eyna. Hákon konungr fór þá til Túnsbergs ok var þar um várit (<i>Hákonar saga II: 23</i>).</p> <p>En Hákon konungr mælti í mót þverliga. Ok hér af sló með þeim í hina mestu deilu, ok kom því máli svá at Hákon konungr appellaði erkibyskup út til páfa (<i>Hákonar saga II: 209</i>).</p>
---	---

<p>Varð þat at sætt, at víg þeira Helga skyldu á standast heimsókn ok fjörráð við Þóri. Síðan var saman jafnat mannalátum öðrum ok bættr skakki (<i>Þorskfirðinga saga, ÍF XIII: 217</i>).</p> <p>[...] ok varð þat at sætt, at þeir Snorri ok Steinþórr skyldi gera um; var þá jafnat sárum manna ok frumhlaupum, en bættr skakki; ok váru allir kallaðir sáttir, er heim riðu (<i>Eyrbyggja saga, ÍF IV: 113</i>).</p> <p>Síðan var saman jafnat annarra manna sárum ok bættr skakki sá er á þótti vera, ok skilðusk menn sáttir á þinginu, ok helzk sú sætt vel, meðan þeir lifðu báðir, Steinþórr ok Snorri goði (<i>Eyrbyggja saga: ÍF IV: 132</i>).</p>	<p>En fyrir þat, er Gizurr hafði farit með þrjú hundruð manna vestr at Órækju um haustit, skyldi hann gjalda hundrað fyrir hvern mann, [...] en þau tvau hundruð hundraða, er fóru at skakka, skyldi koma fyrir víg Snorra (<i>Íslendinga saga, 1946: 470</i>).</p>
--	--

HVEM SKREV ÞORSKFIRÐINGA SAGA?

<p>Þórarinn krókr taldi sér dalinn, er Steinólfr hafði skipat, ok kallaði hann þat sitt landnám, því at svá var, ok gerðist af því fjandskapr með þeim Steinólfi, svá at þeir drápuþar þar fyrir (<i>Þorskfirðinga saga, ÍF XIII: 180</i>).</p> <p>Lét hann þat í faðma fallast, víg Þorbjarnar ok gripatakít, en gerði sér til handa löndin bæði í Þorskafirði, Botn ok Uppsalar, fyrir þann fjandskap, er hann hafði í hlaupit með Halli; en Örn var bætr hundraði silfrs (<i>Þorskfirðinga saga, ÍF XIII: 204</i>).</p> <p>Með þeim Eyjúlfi í Múla ok Helga á Hjöllum var fjandskapr mikill um beiting, ok beittu Hjallamenn fyrir Eyjúlfi bæði tún ok eng (<i>Þorskfirðinga saga, ÍF XIII: 205</i>).</p> <p>Þá var sem mestr fjandskapr með þeim Steinólfi, því at þeir deildu um Steinólfsdal (<i>Þorskfirðinga saga, ÍF XIII: 209</i>).</p> <p>Þeir Þórir skiptu hvalnum ok létu þat vera allra skaða, er upp var tekít, eptir því sem hverir áttu í hvalnum; fóru heim allir eptir þetta. Var nú fjandskapr mikill með þeim Þóri ok Óspaki (<i>Eyrbyggja saga, ÍF IV: 160</i>).</p> <p>Í þenna tíma var fjandskapr mikill með þeim Birni ok Þórði, ok þótti Birni eigi verr en hálfneytt, þó at Grettir gerði óspekð mǫnnum Þórðar eða fé (<i>Grettis saga, ÍF VII: 187</i>).</p>	<p>En af þessum orðasveim ok mörgum öðrum, er meðal för, gerðist svá mikill fjandskapr, at eigi var óhætt með þeim (<i>Íslendinga saga, 1946: 263</i>).</p> <p>Gísla þótti fylgdarmenn Eyjólfss glepja konur, þær er honum gazt eigi at, ok gerðist með þeim inn mesti fjandskapr (<i>Íslendinga saga, 1946: 265</i>).</p> <p>Þenna sama vetr spratt upp mikill fjandskapr með þeim Birni Þorvaldssyni ok Lofti biskupssyni (<i>Íslendinga saga, 1946: 279</i>).</p> <p>Sturla var í kyrrðum um vetrinn, ok tók þá heldr at þverra inn mesti fjandskapr með þeim Snorra (<i>Íslendinga saga, 1946: 340</i>).</p> <p>Þeir menn váru á Flugumýri, er annarr hét Skálp-Bjarni, en annarr Böðvarr. Þeir váru bræðr, ok var fjandskapr með þeim ok Guðmundi (<i>Íslendinga saga, 1946: 398</i>).</p>
<p>En hér er svá mǫnnum varít, at vér þurfum meir umbótamenn en þá, at auki vár vandræði” (<i>Þorskfirðinga saga, ÍF XIII: 207</i>).</p> <p>Eptir um varít var þat einn dag, at Arnkell kallar á tal við sik Þórarin [...], “[...] þat kann ok vera, ef á þingreiðina er hætt, at vandræðin aukisk, ef málin eru með ofrkappi varin. [...]” (<i>Eyrbyggja saga, ÍF IV: 55</i>).</p> <p>Þá svarar Snorri goði: “[...] at allir menn sé inni ok kastisk engum orðum á, svá at af því aukisk vandræði manna” (<i>Eyrbyggja saga, ÍF IV: 120</i>).</p> <p>Þorgils sagði honum þar vist til reiðu hjá sér, – “en þat hygg ek,” segir hann, “at þeir verði þungir í málinu, en ek em ófúss at auka vandræðum. [...]” (<i>Grettis saga, ÍF VII: 91–92</i>).</p>	<p>Miðfirðingar eggjuðu þá Snorra til eftirreiðar, ok veitti Teitr honum mikít ámæli, er hann vildi eigi auka vandræði þeirra (<i>Íslendinga saga, 1946: 264</i>).</p>

<p>Eptir þessi tíðindi fór Þórir heim til bús síns, ok fóru þá menn í millum, ok varð gríðum á komit um síðir (<i>Þorskfirðinga saga, ÍF XIII: 214</i>).</p> <p>Gríðum varð engum á komit, því at hvárgir vildu þau selja, ok hétu hvárir öðrum atförum, þegar því mætti við koma (<i>Eyrbyggja saga, ÍF IV: 16</i>).</p> <p>En er Þórði kom þessi orðsending, fór hann til við marga menn ok leitar um sættir; fann hann, at stórlangt var í millum þeira þykkju, en þó fekk hann komit á gríðum með þeim ok stefnulaði (<i>Eyrbyggja saga, ÍF IV: 16–17</i>).</p> <p>Snorri goði bað sér þá manna til meðalqöngu, ok kómu á gríðum með þeim (<i>Eyrbyggja saga, ÍF IV: 32</i>).</p> <p>Eptir þat kómu til beggja vinir ok gengu millum ok kómu á gríðum (<i>Eyrbyggja saga, ÍF IV: 155</i>).</p> <p>Síðan var komit á með þeim gríðum, ok lögðu þeir málin til alþingis; veittu þeir Kaldbeklingum Þóroddr goði ok Miðfjarðar-Skeggi ok margir Sunnlendingar (<i>Grettis saga, ÍF VII: 31</i>).</p> <p>Jarl var tregur í öllu sáttmáli, en lét þó leiðask eptir bænastað þeira; var þá komit á gríðum til várs fyrir hönd Gretti, en þó vildi jarl eigi sættask, fyrr en við væri Gunnarr, bróðir þeira Bjarnar ok Hjarranda (<i>Grettis saga, ÍF VII: 82</i>).</p>	<p>Varð þá gríðum á komit, en engar urðu sættir á því þingi (<i>Íslendinga saga, 1946: 234</i>).</p> <p>En þeir Páll Sæmundarson ok Loftr biskupsson eggjuðu mest til atgöngu. En Þorvaldr gat komit á gríðum um nökkurra nátta sakir (<i>Íslendinga saga, 1946: 268</i>).</p> <p>Sendi Sturla þá menn til þeira at leita um sættir. Var þá komit á gríðum, ok fundust þeir. Ok fóru þeira skipti svá, at Þórðr seldi Sturlu sjálfðæmi um öll þeira mál (<i>Íslendinga saga, 1946: 339</i>).</p> <p>Fór þá Staðar-Kolbeinn upp á Flugumýri at leita um sættir, ok kom hann á gríðum. Síðan riðu þeir allir á Flugumýri (<i>Íslendinga saga, 1946: 443</i>).</p> <p>Konungr kvað svá vera skyldu. Síðan kom hann á gríðum, ok skyldi standa málit um nóttina til rannsaks um morgininn (<i>Hákonar saga II: 6</i>).</p>
--	---

Det er altså tre islendingsagaer, dvs. *Eyrbyggja*, *Grettla* og *Þorskfirðinga saga*, som viser likheter i ordvalg og stil med Sturlas verker, og det er ordbruk som viser Sturlas spesielle og personlige stil. I tillegg dreier det seg om ordbruk som er relativt vanlig hos Sturla, men samtidig ord eller uttrykksmåter som er svært sjeldne i andre sagaer (jf. fotnote 8 og 9 ovenfor). De språklige likhetene vi finner i mellom disse sagaene, reiser derfor en del spørsmål: hva slags relasjoner har vi egentlig i mellom disse sagaene, kan de stamme fra den samme forfatteren, og kan det bety at denne forfatteren er Sturla? *Eyrbyggja* og *Grettla* har lenge vært knyttet til Sturla, men er det på tide å vurdere *Þorskfirðinga saga* som en av de sagaene han kan ha skrevet?

Forholdet mellom *Þorskfirðinga saga* og *Sturlubók*

Sturlas kjente forfatterskap består av store og omfattende verker (se Guðrún Ása Grímsdóttir 1988a: 24–33 op.cit). Når vi sammenligner *Þorskfirðinga saga* med hans forfatterskap, melder det spørsmålet seg om det er trolig at han har skrevet en såpass kort islendingesaga? Et svar på dette spørsmålet finner vi eventuelt når vi ser på innholdet i sagaen og handlingens tid.

Handlingen i *Þorskfirðinga saga* foregår sannsynligvis i landnåms-tiden, dvs. i perioden 870–930. Forfatteren gir følgende informasjon om tiden sagaen foregår i etter å ha fortalt om forliket som ble inngått etter kampen i Króksfjörður:

Eptir þessi tíðindi fór Þórir heim til bús síns, ok fóru þá menn í millum, ok varð griðum á komit um síðir. Ekki var þessi sætt í saksóknir færð, því at þessi tíðindi urðu fyrr en Úlfjótr flutti lög til Íslands út (214).¹²

Ifølge disse opplysningene har sagaen foregått i tidsrommet før etableringen av Altinget i 930. Det stemmer med persongalleriet i sagaen, for de viktigste personene er enten landnåmsmenn eller barn av landnåmsmenn. Hovedpersonen, Þórir Oddsson, er f.eks. en sønn av landnåmsmannen Oddr skrauti. Sagaen handler derfor om den første generasjonen som vokser opp i landet, mens andre islendingesagaer handler om andre eller tredje generasjons innvandrere. Det tidspunktet sagaen handler om, kan knytte Sturla til skriveingen av sagaen. Som en forfatter av *Sturlubók*, som er den eldste av de overleverte *Landnáma*-redaksjonene, hadde han store kunnskaper om landnåmstiden og det kan være grunnen til at han skrev en saga som foregikk i denne perioden.

Sturla skal ha skrevet *Sturlubók* sent i livet, ca. 1270–80, ettersom han henviser til en del islendingesagaer som er antatt å tilhøre den siste fasen av islendingesagaskriveingen, og som skal være skrevet i perioden 1270–80 (jf. Jón Jóhannesson 1941: 135–36, Jakob Benediktsson 1968:

12. Alle sitater fra *Þorskfirðinga saga* er fra ÍF XIII (1991) med sidetall i parentes. Dette sitatet kan tyde på at forfatteren var lovkyndig. Som kjent var Sturla lögsgumaðr i 1251 og lögmaðr i perioden 1272–76. Sturla og flere i familien hans hadde verv som lögsgumenn, dvs. hans farbror, Snorri Sturluson, og bror, Óláfr hvítaskáld Þórðarson. Om lögsgumenn og deres makt og status i samfunnet, se Gísli Sigurðsson (2002: 57–97).

lxxv). Som nevnt tidligere, er *Þorskfirðinga saga* også ment å være skrevet på denne tiden. Forskere har vært enige om at Sturla ser ut for å ha brukt i hvert fall to kapitler fra *Þorskfirðinga saga*, dvs. 114. og 120. kap., men eventuelt flere (jf. Jón Jóhannesson 1941: 103–05). Men til tross for at vi ser relasjoner mellom innholdet i *Þorskfirðinga saga* og *Sturlubók*, ser vi også tematiske forskjeller mellom disse kildene. Den viktigste forskjellen dreier seg om opprinnelsen til hovedpersonen, Þórir Oddsson (jf. Björn M. Ólsen 1910: 37–38). Disse kildene forteller ulikt om hans fødeland, dvs. ble Þórir født i Norge eller på Island?

Sturlubók

Þá bjó Þrándr mjóbeinn í Flatey, er Oddr skrauti ok Þórir son hans kómu út. Þeir námu land í Þorskafirði; bjó Oddr í Skógum, en Þórir fór útan ok var í hernaði; hann fekk gull mikít á Finnþork. Með honum váru synir Halls af Hofstøðum. En er þeir kómu til Íslands, kallaði Hallr til gullsins, ok urðu þar um deilur miklar; af því gerðisk Þorskfirðinga saga. Gull-Þórir bjó á Þórisstøðum; hann átti Ingibjörgu, dóttur Gils skeiðarnefs, ok var þeira son Guðmundr. Þórir var et mesta afarmenni(ÍF I: 154).

Þorskfirðinga saga

Oddr skrauti hét maðr, er út kom vestr í Vaðli; hann var son Hlöðvés konungs af Gautlandi ok Véru innar þungu Guðbrandsdóttur af Járnerlandi. Oddr kaupir lendur í Þorskafjarðarskógum at Þuríði drikkinni og bjó at Uppsölum; hann fekk Valgerðar, dóttur Eyjúlfs í Múla; þeira son var Þórir, manna mestr ok fríðastr sýnum. Grímr hét son hans inn ellri, en Þórir inn yngri (178).

Det er vanskelig å vite hva som kan være grunnen til denne forskjellen, særlig hvis vi skal tro at Sturla har forfattet sagaen. Björn M. Ólsen (1910: 35–61) mente at Sturla sannsynligvis har støttet seg til en eldre versjon av sagaen enn den som fins i AM 561. Men siden en eldre versjon ikke lenger fins, har andre forskere ment at det ikke er grunn til å spekulere i hva slags informasjon den eventuelt har inneholdt (jf. Jón Jóhannesson 1941: 103–05; se også Gísli Sigurðsson 2002: 304–18). Denne tematiske forskjellen er derfor et problem i denne sammenhengen, fordi den taler i mot attribusjonen til Sturla, og i tillegg er det vanskelig å finne en forklaring på hvordan den kan ha oppstått.

Stedsnavn

Þorskfirðinga saga inneholder mange stedsnavn, og siden sagaen er relativt kort, blir en del av dem veldig synlige, særlig de som forfatteren henviser til etter dødsfall i kamp.¹³ Þórhallur Vilmundarson (1991) hevder at de fleste stedsnavnene i sagaen har tilknytning til personer:

Í sögunni er sem sagt fjöldi örnefnaskýringa, að líkindum tiltölulega fleiri en í nokkurri annarri Íslendingasögu. Langmest er um, at örnefni sögunnar séu sett í samband við tiltekna persónur, flest tengd búsetu manna (30 nöfn, þar af 10 úr Landnámu; t.d. Vaði skáld bjó á *Skáldsstöðum*), en næstflest vígaferlum (14 nöfn; t.d. Blígur var veginn og kasaður hjá *Blígssteini*). Loks eru níu örnefni tengd ýmsu öðru (cxxi).

Forfatteren har tydeligvis hatt god kjennskap til historier om stedsnavn i Þorskafjörður og nærliggende områder. Det kan knytte an til Sturla Þórðarson som en *Landnáma*-forfatter som også hadde store kunnskaper om stedsnavn i landnåmsperioden. De historiene Sturla forteller om stedsnavn, bidrar til å forklare opprinnelsen til enkeltnavn; gårdsnavn inneholder ofte navnet til beboeren (landnåmsmannen), men i andre tilfeller forklarer Sturla navnene på andre måter, bl.a. ved å fortelle om dødsfall på stedet, enten det har oppstått i en kamp eller ved en ulykke. Vi får nøye oss med ett eksempel fra *Sturlubók*: “Um várit, er hann [Garðarr Svávarsson] var búinn til hafs, sleit frá honum mann á báti, er hét *Náttfari*, ok þræl ok ambátt. Hann byggði þar síðan, er *heitir Náttfaravík* (*ÍF* I: 36, uthevet av EBM). I dette sitatet bruker Sturla uttrykksmåten *er heitir ...* men det er vanlig at han bruker lignende fraser med stedsnavn som oppstår på grunn av dødsfall, dvs. *ok heitir nú/ok heitir síðan/ok heitir þar ...* osv.

Disse uttrykksmåtene forekommer også i islendingesagaene, men de fleste eksemplene finner vi i *Þorskfirðinga saga*. I sagaen blir faktisk stedsnavn som følge av dødsfall veldig synlige fordi forfatteren gjerne bruker

13. Stedsnavn ser ut for å ha vært en svært viktig kilde for forfatteren i forbindelse med kamper, men også gravhauger på disse stedene som han gir uttrykk for selv: “En mannföll þessi eru sögd eptir kumlum þeim, er fundin eru, þar er bardagarir hafa verit.” (214).

dem avslutningsvis i kampbeskrivelser. Det samme gjør Sturla når han enten beskriver basketak mellom personer eller kamper i *Sturlubók*:¹⁴

Þorskfirðinga saga

Örn nam staðar ok reiddi upp öxi mikla, er hann hafði í hendi. Guðmundr hljóp af baki ok rann at honum með spjótit ok lagði í gegnum hann [...] Eptir þat fell Örn þar á götunni, ok heitir þar nú Traustagata (202–3).

[...] helt Þórir eptir honum, ok varð fundr þeira á hjalla einum. Varðist Þorbjörn þaðan all-
rengiliga með stokkinum, því at vápn hans höfðu verit eptir í stofunni. En svá lauk at Þorbjörn fell fyrir Þóri, ok heitir þar nú Stokkshjalli (203).

Þeir Frakki ok Bljúgr fóru til móts við þá, ok kom Bljúgr fyrst at. [...] Þórir tók þá sverð sitt ok hljóp á mýrina ok vá þar Frakka; hét þar síðan Frakkamýr. Guðmundr vá Bljúg í lækinum, er síðan heitir Bljúglæk. Þeir Kálfr og Styr tóku undan. Þórir gat nát Styr á brekku uppi ok drap hann; þar heitir nú Styr-
brekka. En Guðmundr elti Kálf ofan í Kálfárgljúfr, ok dó hann þar (208).

Eptir þat hlaupa þeir at Gunnari, er eptir váru, ok sækir Gunnarr þá fimm. [...] en Bligr tók undan með

Sturlubók

Váru þeir [træler] þá at mat, er þeir Ingólfr kómu at þeim. Þeir urðu felmtsfullir, ok hljóp sinn veg hverr. Ingólfr drap þá alla. Þar heitir Dufpaksskor, er hann lézk. Fleiri hljópu þeir fyrir berg, þar sem við þá er kennt síðan. Vestmannaeyjar heita þar síðan, er þrælarnir váru drepnir, því at þeir váru Vestmenn (44–45).

Þeir Ørlygr létu í haf ok fengu útivist harða ok vissu eigi, hvar þeir fóru; þá hét Ørlygr á Patrek byskup til landtøku sér, at hann skyldi af hans nafni gefa ørnefni, þar sem hann tæki land. Þeir váru þaðan frá litla hrið úti, áðr þeir sá land, ok váru komnir vestr um landit. Þeir tóku þar, sem heitir Ørlygshöfn, en fjórðinn inn frá kolluðu þeir Patreksfjórð (52, 54).

Síðan eggjaði Kári þræl sinn til at drepa Karla. Þrællinn lét sem ærr væri ok hljóp suðr um hraun. Karli sat á þreskildi; þrællinn hjó hann banahogg. Síðan drap Kári þrællinn. Þjóðólfr, son Karla, drap Kýlan Kárason í Kýlanshólmm. Síðan brenndi Þjóðólfr Kára inni, þar sem nú heitir á Brennu (82).

14. Sitater fra *Sturlubók* er fra ÍF I (1968) med sidetall i parentes.

rás, ok fekk Gunnarr tekit hann í mýri einni ok drap hann þar, ok heitir þar Blígsmyrr ok Blígssteinn, þar sem hann var kasaðr (211).

Þórir brá sverði ok hjó Þormóð banahögg. [...] Eptir þat fór Þórir heim. Þar heitir nú Þormóðstangi, er hann fell við sjóinn, en Hesttangi, þar er Kinnskær kom á land (215).

Ásmundr hljóp á hól einn ok varðist þaðan. Þeir Hallr gengu upp á hólinn, en Ásmundr ræð í mót ok hjó til Halls; [...] Eptir þat hjó Hallr til Ásmundar, ok kom á hálsinn, svá at af tók höfuðit; var hann þar dysjaðr, ok heitir þar Ásmundarhváll (219).

Þeir Grímr fengu vápn sín ok vörðust drengiliga; var þar in harðasta atsókn, því at Þórir var allreiðr, ok lauk svá, at Grímr fell ok húskarlar hans tveir, en Hergils, son hans komst út um laundryrr, ok varð Gunnarr varr við hann ok hljóp eptir ok vá hann, þar er nú heita Hergilsgrafir (220).

Galti var ok hamramr ok var þeira atgangr inn harðasti. Fór Galti þá undan, en Þórir sótti eptir. Loðinn þóttist engan hlut at mega eiga, ok reið hann eptir Halli; en þar kom, at Þórir bar af Galta. Þar heitir nú Galtardalr (221).

Arnbjörg hét kona; hún bjó at Arnbjargarlæk. Hennar synir váru þeir Eldgrímr, er bjó á hálsinn upp frá Arnbjargarlæk á Eldgrímsstöðum, ok Þorgestr, er fekk banasár, þá er þeir Hrani bórðusk, þar sem nú heitir Hranafall (86).

Þræll Laugarbrekku-Einars hét Hreiðarr; hann hljóp eptir þeim ok sá af Þúfubjörgum, hvar þrælar Lón-Einars fóru; hann rann eptir þeim ok drap þá báða í Þrælavík. Fyrir þat gaf Einarr honum frelsi ok land svá vítt sem hann fengi gert um þrjá daga. Þat heitir Hreiðarsgerði, er hann bjó síðan (108).

Hann [Atli] varð varr við fundinn ok fór til ok réð þegar til meðal-göngu [...] ok þar kom, at hann fékk skilit þá, því at hváirtveggju váru mjök sárir. Þar létust fimm menn af Þóri, en fimmtán af Steinólfi. Þar heitir Grásteinsdæld, er þeir börðust, upp frá Bæ (223).

Þórir elti Kerling upp með firðinum, til þess er fyrir þeim varð gil mikit. Steyptist Kerling ofan í einn mikinn fors, en Þórir kastar eptir henni hellusteini miklum, ok kom á milli fóta henni, ok þar lézt hon. Heitir þar síðan Kerlingargil ok Kerlingareyrr, ok þar hefir jafnan síðan reimt þótt (225).

Stedsnavn forekommer også i liknende sammenheng i en del islendingesagaer hvor bl.a. formelen *ok heitir nú* osv. er brukt. De fleste eksemplene finner vi i *Eyrbyggja*, *Grettla*, *Bárðar saga Snæfellsás* og *Harðar saga ok Hólmverja*. Blant sitatene fra disse sagaene er ett av sitatene fra *Grettla* særlig interessant i denne sammenhengen. Forfatteren henviser til Sturla som kilde for funnet av Grettirs spyd, og så kommer det frem at stedet har fått navn av dette funnet, men samtidig at det ikke var enighet om hvor denne hendelsen fant sted:

Spjótit þat, sem Grettir hafði týnt, fannsk eigi fyrr en í þeira manna minnum, er nú lifa; þat spjót fannsk á ofanverðum dögum Sturlu lögmanns Þórðarsonar ok í þeiri mýri, er Þorbjörn fell, ok heitir þar nú Spjótsmýrr; ok hafa menn þat til merkja, at Þorbjörn hafi þar drepinn verit, þótt í sumum stöðum segi, at hann hafi á Miðfitjum drepinn verit (*ÍF VII: 157*).

Dette sitatet er ett av tre hvor forfatteren av *Grettla* henviser til Sturla (se Guðni Jónsson 1936: xlv–xlvi). I disse sitatene fremstår Sturla som kilde for forfatteren, men de viser samtidig at han har hatt god kjennskap til historier om Grettir, og at han har undersøkt Grettirs liv, bl.a. i forhold

til kronologi og steder hvor hendelsene i sagaen kan ha funnet sted. Disse situatene er også grunnen til at Sturla har vært foreslått som forfatter av *Grettla* eller i hvert fall deler av den (jf. Sigurður Nordal 1938).

Fantastiske fortellinger

Den episoden som handler om Þórir's utenlandsreise, inneholder de fleste fantastiske fortellingene i sagaen (se også Cardew 2000: 54–64). Høydepunktet i denne episoden er når Þórir reiser til Finnmark (2.–6. kap.), kjemper mot draker og får tak i mye gull som gjør at han på et senere tidspunkt kan vende hjem som en rik mann. I denne delen ser vi bruk av motiver fra fornaldersagaene, og det er grunnen til at sagaen har vært plassert blant de yngre islendingesagaene (jf. Sigurður Nordal 1953: 261–66). Phil Cardew (2004: 20–22) har imidlertid ment at det er tvilsomt å gruppere *Þorskfirðinga saga* som en 'post-klassisk islendingesaga' på grunn av denne episoden alene, siden sagaen i sin helhet i utgangspunktet inneholder lite fornaldersagastoff. Når det gjelder bruk av eventyrstoff i sagaen, kan vi ikke utelukke innflytelse fra fornaldersagaene, men Cardew har også helt rett i at sagaen er et produkt av den fortellertradisjonen som islendingesagaene er baserte på og kan plasseres helt innen den sjangeren. Foruten episoden om Valshulen bruker forfatteren hovedsakelig motiver av overnaturlig art som forekommer i andre islendingesagaer – og i tillegg i Sturlas *Íslendinga saga*.

Þórir reiser først til Trondheim sammen med fostbrødrene sine. Der møter han sin farbror, Sigmundur Hlöðvésson, som var ved kong Harald hårfagres hird. Þórir ber ham om råd i forhold til fostbrødrenes opphold i Norge, men siden de hadde lite med penger, mener Sigmundur at de ikke var i stand til å oppholde seg ved kongens hird, "ok er þar illt félausum mönnum" (182). Han anbefaler at de reiser til sin venn, Úlfr, i Hålogaland fordi der fantes det muligheter for å tjene penger i torskefiske.

I Hålogaland ser Þórir for første gang fenomenet haugild (*haugaeldr*). Þórir viser stor interesse for haugen og det viser seg at en berserk, Agnarr, har vært gravlagt der sammen med sitt skipsmannskap. Fenomenet *haugaeldr* forekommer bl.a. i *Grettis saga* blant islendingesagaene,¹⁵ men her finner vi en lik fortelling som i *Þorskfirðinga saga*;

15. I *Egils saga* fortelles det også om haugild i forbindelse med det stedet hvor Egill skal

sagaheltene viser stor interesse for haugilden og vil få forklaring på fenomenet. Etter det vil både Þórir og Grettir prøve lykken og gå inn i haugen, men blir advart mot å gjøre det. I denne delen ser vi også språklige likheter i disse to sagaene:¹⁶

Þorskfirðinga saga

Þórir mælti: “**Vel er nú mælt**, ok þat er nú drengiligra at afla þar fjár en róa til fiska, **ok þar skal til hætta.**” **Úlfr latti hann mjök** ok allir félagar Þóris, ok kvað Úlfr eigi hlýða mundu, at farit væri. Þórir kveðst eigi at síðr fara mundu (183).

Grettis saga

Grettir kvað hann **vel hafa sagt**; “mun ek hér koma á morgin, ok lát til reiðu graftól.” “**Let ek þig,**” segir Auðunn, “at fásk þar við, því at ek veit, at Þorfinnr mun fjándskap á þik leggja.” **Grettir kvazt mundu hætta á þat.** [...] Grettir braut nú hauginn ok var at mikilvirkr, léttir eigi fyrr en hann kemr at viðum; var þá mjök áliðinn dagrinn. Síðan reif hann upp viðuna. **Auðunn latti hann þá mjök** at ganga í hauginn. Grettir bað hann geyma festar, – “en ek mun forvitnask, hvat hér býr fyrir” (*ÍF* VII: 57).

Etter denne episoden fortelles det derimot ulikt om Grettirs og Þóris kontakt med haugboeren; Grettir kommer seg inn i haugen, kjemper mot haugboeren, dreper ham og får siden tak i alt godset (18. kap.). Þórir møter derimot haugboeren i en drøm og får gode råd om hvordan han kan prøve lykken og bli en rik mann.¹⁷

ha gjemt sølvkistene sine (85. kap.). Vi ser derfor den samme koplingen mellom haugild og skatt i *Egla* og *Þorskfirðinga saga*, men det er haugboeren som kommer til å vise Þórir veien til gullskatten. Fortellinger om haugbrudd finner vi i flere islendingesagaer som er ment å være skrevet sent og på samme tid som *Þorskfirðinga saga*, dvs. *Bárðar saga Snæfellsás* (20. kap.), *Flóamanna saga* (12. kap.), *Harðar saga ok Hólmverja* (15. kap.) og *Þórðar saga hreðu* (2. kap.).

16. I forbindelse med disse tekstutdragene er det fristende å konkludere med at de stammer fra samme forfatter, siden vi ser mange likhetstrekk med fantastiske fortellinger i *Þorskfirðinga saga* og *Grettla*. Men i dette tilfellet kan det også dreie seg om formelaktig språk som vi ser mye av i parallelle tekster som stammer fra muntlig tradisjon (jf. Clover 1974: 57–83, Lönnroth 1976: 42–54).

17. Þórir prøver først å komme seg inn i haugen, men blir forhindret av uvær eller såkalt

Drømmer er et vanlig motiv i islendingesagaene, men i dette tilfellet ser vi likheter med Þórir's drøm og drømmer i Sturlas *Íslendinga saga*. I en del av drømmene i *Íslendinga saga* viser det seg en mann eller kvinne som kveder en strofe. Disse drømmene er formelaktige, dvs. de har liknende form og stil (jf. Glendinning 1974: 65–70; se også Guðrún Nordal 2010: 175–90). Þórir's drøm i *Þorskfirðinga saga* ligner særlig på disse selv om den ikke inneholder noen strofe. Det er f.eks. likheter i beskrivelsen av drømmemannen og hvordan han viser seg der formelen *at maðr kom at honum* er brukt. I *Íslendinga saga* brukes denne formelen mye, men den er også vanlig i drømmefortellinger i islendingesagaene (jf. lexis.hi.is; søkeord 'draumur'). Det som kan derimot sies å være et forfatterpreg hos Sturla er at han beskriver personen som viser seg i drømmen som oftest med adj. *mikill* og som ofte er en del av et ordpar:

Þorskfirðinga saga

Þá dreymdi Þóri, **at maðr kom at honum, mikill**, í rauðum kyrtli ok hafði hjálm á höfði ok sverð búit í hendi; hann hafði um sik digrt belti ok þar á góðan kníf ok glófa á höndum; **var þessi maðr mikilúðligr ok virðuligr**. Hann mælti reiðuliga til Þóris ok stakk á honum döggskónum ok bað hann vaka ok mælti: ... (184).

Íslendinga saga

Hann dreymði, at hann þóttist ríða með flokkinum inn til Dala. Hann þóttist sjá, **at kona gekk á móti flokkinum, mikil ok stórleit**, ok þótti honum kenna af henni þef illan. Hon kvað: ... (1946: 320).

Í þenna tíma dreymði mann í Borgarfirði, **at maðr kæmi at honum, mikill ok illiligr**, ok kvað þetta ... (1946: 418).

Þá er flokkarnir váru í Skagafirði, dreymði mann þar í heraðinu, **at maðr kæmi at honum mikill ok**

gerningaveðr som det også heter i sagaene, jf. forestillingen om at trollkyndige kunne lage uvær for enten å forhindre mennesker i å komme til et sted og/eller for at de skulle omkomme i uværet. Et annet eksempel i sagaen er når volven Heimlaug, tilbyr Þórir å la et uvær som motstanderen hans, Steinólfr lági, er blitt rammet av fortsette (19. kap.). *Gerningaveðr* forekommer i flere islendingesagaer, bl.a. *Eyrbyggja* (40. kap.), *Laxdæla* (35. kap.) og *Vatnsdæla saga* (34. og 46. kap.).

ógurligr. Hann þóttist spyrja: ...
(1946: 421).

Þessi vísa var kveðin vestr í
Svartárdal fyrir konu einni, **ok
kom at henni mikill maðr ok
illiligr:** ... (1946: 426).

I *Þorsfirðinga saga* er drømmemannen beskrevet med adjektivene *mikill*, *mikilúðligr* og *virðuligr*. Hos Sturla finner vi ett eksempel om bruk av *mikilúðligr*, og som brukes om drømmekvinnen i *Jóreiðardraumar*: “Enn dreymði Jóreiði, *at þessi kona kom at henni*. Hon var þá í bláum klæðum, ok sýndist henni konan *mikilúðlig*” (1946: 520, uthevet av EBM). I denne drømmen har kvinnen blå klær, men i de tilfellene drømmefolket er kledt, har de mørke klær. I *Þorsfirðinga saga* får vi derimot en beskrivelse av drømmemannens klær og utstyr; han har på seg bl.a. *rauðr kyrtill*, *hjálmr*, *sverð* og *digrt belti*. I ett tilfelle ser vi en lik beskrivelse av klær hos Sturla, dvs. av en kvinne som viser seg for en mann om natt: “Þá gekk kona í túnit, *mikil ok þrýstilig*, dapurlig ok rauðlituð. Hon var í *dökkbláum kyrtli*. *Stokkabelti* hafði hon um sik” (1946: 425, uth. av EBM).

I *Íslendinga saga* presenterer Sturla som oftest drømmefolket som ukjente personer, f.eks. med formelen *at maðr el. kona kæmi at e-m ok kvað el. mælti*.¹⁸ Drømmemannen i *Þorsfirðinga saga* viser seg å være haugboeren Agnarr, og han presenterer seg som farbroren til Þórir. I én drøm ser vi at samme motiv er brukt i *Íslendinga saga*, dvs. at en farbror viser seg i en drøm. I begge drømmene ser vi at farbrødrene snakker til slektningene sine og vil hjelpe dem:

18. Et unntak fra dette er en drøm hvor Egill Skalla-Grímsson viser seg og uttrykker sin misnøye med utviklingen i en sak (se Guðrún Nordal 1990: 213–14). I *Jóreiðardraumar* viser det seg også at drømmekvinnen er en kjent person fra heltediktningen, nemlig Guðrún Gjúkadóttir (se Bergljót S. Kristjánsdóttir 1990: 246–51).

Þorskfirðinga saga

“Ills manns efni ertu, er þú villt ræna frændr þína; en ek vil,” sagði inn komni maðr, “gera til þín verðleikum betr, því at ek em bróðir föður þíns ok sammæðr við hann; ek vil gefa þér gjafir til þess, at þú hverfir aprt ok leitir annarra féfanga. [...] “Heldr vil ek þat,” segir Agnarr, “en deila illdeildum við þik. Valr hét víkingr er átti gull mikit; hann bar féit undir helli einn norðr við Dumbs-haf ok lagðist á síðan ok synir hans með honum ok urðu allir at flugdrekum. Þeir hafa hjálma á höfðum ok sverð undir bæglum. Nú er hér kalkr, er þú skalt drekka af tvá drykki, en förunautr þinn einn drykk, en þá verðr eptir þat sem má” (184–85).

Íslendinga saga

Þessa nótt váru þeir Gizurr við Reykjalaug, ok stóðu þeir Kolbeinn snemma upp um morgininn ok vöktu lið sitt. Gizurr sagði þeim Kolbeini ok Brandi draum sinn, því at Brandr kom, áðr þeir væri klæddir. “Þat dreymði mik,” sagði Gizurr, “at mér þótti Magnús biskup föður-bróðir minn, koma at mér, ok mælti hann svá: ‘Standið þér upp, frændi,’ sagði hann, ‘ek skal fara með yðr.’ Þá vaknaða ek.”“Þetta er vel dreymt,” sagði Kolbeinn, — “eða hversu lízt þér?”“Betra þykkir mér dreymt en ódreymt,” sagði Gizurr (1946: 428–29).

Drømmer i sagalitteraturen presenteres ofte som en del av den virkeligheten som sagaene foregår i. I islendingesagaene handler drømmer ofte om innholdet og symboler i drømmen og de viser også at folk var interessert i å få noen til å tyde drømmene sine (jf. Kelchner 1935: 54–61). Men i sagaene har drømmer også en litterær funksjon, dvs. enten som et strukturelt element og/eller at de presenteres som et forvarsel om noe som skal skje.¹⁹ Þórir dróm i *Þorskfirðinga saga* har en litterær funksjon i å forklare hvordan Þórir fant veien til Valshulen, fikk tak i gullet og ble en rik mann.

Episoden om Þórir's reise til Valshulen er en variant av et sagn om en sagahelms kamp mot uhyrer (*óvattnr*) i en hule bak en foss. Det er et sagn som ser ut for å ha vært utbredt middelalderen, i hvert fall i Storbritannia og Skandinavia. Et kjent eksempel finner vi i det gammel-engelske diktet *Beowulf* og i norrøn litteratur finner vi slike fosshulesagn i

19. Drømmene til Guðrún Ósvífursdóttir i *Laxdæla saga* har vært tolket som et strukturelt element i sagaen. Ármann Jakobsson (2008: 33–51 op. cit.) har sist drøftet dette temaet.

to islendingesagaer, *Grettis saga* og *Þorsfirðinga saga*, i én islendingetátt, *Orms þáttur Stórolfssonar* og i en riddersaga og en fornaldersaga (jf. Þórhallur Vilmundarson 1991: cxvii–cxviii).²⁰

De norrøne tekstene som inneholder fosshulesagnet viser variasjoner i innhold (jf. Chambers 1932: 451–78, Óskar Halldórsson 1982: 5–36). I dette tilfellet er varianten i *Grettla* den mest interessante, siden vi her finner en del av de samme fantastiske fortellingene som i *Þorsfirðinga saga*. Fosshulesagnet i *Þorsfirðinga saga* og *Grettla* er utformet forskjellig, og her har “geografien” vært en avgjørende faktor (se Torfi H. Tulinius 1990: 142–56). Episoden i *Þorsfirðinga saga* foregår i Finnmark – “norðr við Dumshaf” (186) som det heter – og vi befinner oss i eventyrlandet slik det er definert i flere sagasjangrer; Þórir og fostbrødrene hans kjemper mot draker, og som lønn for strevet får de mye gull. Episoden i *Grettla* foregår derimot i Bárðardalur på Island, og forfatteren har forsøkt å tilpasse fortellingen til sitt publikum som kjente dette landskapet. Draker er byttet ut med en kjempe (*jötunn*), og så spør det hva slags skatter man kan finne i islandske fjell: “Ekki er frá því sagt, hversu mikit fé hann fekk í hellinum, en þat ætla menn, at verit hafi nǫkkut ...” (*ÍF* VII: 216).²¹

Det disse episodene i *Þorsfirðinga saga* og *Grettla* har derimot til felles er at de definerer Þórir og Grettir som samme type helter; de er overnaturlig sterke, og de er i stand til å trosse naturfenomener for å nå sine mål. Slik sett ligner de mer på “post-klassiske” sagahelter i islendingesagaene (jf. Arnold 2003: 217–32; Viðar Hreinsson 1992: 77–106, Hawes 2008: 19–50).

Drakemotivet dukker opp igjen i slutten av *Þorsfirðinga saga*. Etter at Þórir har overvunnet sine motstandere, skjer det noe med hans personlighet: “En eptir þenna fund tók Þórir skapskipti, gerðist hann þá mjök illr viðfangs” (223). Her er det antydning at Þórir blir psykisk ustabil, og ettersom han blir eldre forverres tilstanden: “Hann gerðist illr ok ódæll viðskiptis æ því meir, er hann eldist meir” (226). Denne beskrivelsen

20. I forbindelse med forfatterspørsmålet til *Þorsfirðinga saga* og at sagaen inneholder eventyrstoff, mener Þórhallur Vilmundarson (1991) at det er stoff som Sturla ser ut for å ha vært interessert i: “Með hliðsjón af ævintýraefni *Þorsfirðinga sögu* má minna á, að Sturla virðist hafa haft gaman af slíkum sögnum, enda sagði hann sjálfur Magnúsi konungi lagabæti *Huldar sögu*, ‘frá trollkonu mikilli, ok er góð sagan, enda er vel frá sagt,’ segir í *Sturlu þætti* (2. kap.)” (cxxxiii).

21. Om denne episoden i *Grettla* og dens eventuelle relasjon til *Beowulf*, se Óskar Halldórsson (1982: 5–36), Magnús Fjalldal (1998) og Danice Hawes (2008: 27–48 op.cit.).

minner om hvordan forfatteren av *Eyrbyggja* beskriver Þórólfr bægifótr i sine eldre dager: “Hann tók nú at eldask fast ok gerðisk illr ok æfr við ellina ok mjök ójafnaðarfullr” (*ÍF* IV: 81). I *Eyrbyggja* utdyper forfatteren Þórólfrs svekkende psykiske helse ved å vise at han ikke taklet overgangen fra å være en aktiv viking og til å bli en gammel mann som etter hvert mister sin sociale status og makt (jf. Ármann Jakobsson 2005: 309–10). I *Þorskirðinga saga* utdyper forfatteren dette temaet derimot ikke nærmere, men han antyder at Þórir tar sitt eget liv etter han blir feilinformert om sin sønns død:

Þóri brá svá við þessi tíðindi, er hann frétti, at hann hvarf á brott frá búi sínu, ok vissi engi maðr, hvat af honum væri orðit eðr hann kom niðr, en þat hafa menn fyrir satt, at hann hafi at dreka orðit ok hafi lagizt á gullkistur sínar. Helzt þat ok lengi síðan, at menn sá dreka fljúga ofan um þeim megin frá Þórisstöðum ok Gullfors er kallaðr ok yfir fjörðinn í fjall þat er stendr yfir bænum í Hlið (226).

Drakene representerer høydepunktet i Þórir's liv og samtidig bidrar de til at historien om ham lever videre. Det er det forfatteren vil at vi skal få vite.

I konflikt og kamp

Når Þórir vender hjem etter sin eventyrlige utenlandsreise, kommer han fort i konflikt med sine hovedmotstandere, Hof-Hallr og Steinólfr lági, fordi de vil få del i rikdommen hans. Konfliktdelen i sagaen er relativt kort sammenlignet med andre islendingesagaer (6.–19. kap.), men det er påfallende hvor mange kamper denne delen inneholder; de aller fleste konfliktene som Þórir havner i, fører til en kamp. Kampbeskrivelsene er derfor interessante “tekster” i forbindelse med en forfatterstudie fordi forfatterens individuelle ordvalg og stil her kommer tydelig frem.

Kampbeskrivelsene i sagaen ligner mye på kampbeskrivelser i Sturlas litterære verker, *Íslendinga saga* og *Hákonar saga*, men særlig i *Íslendinga saga*. Kampbeskrivelser i *Íslendinga saga* er som oftest lengre og mer detaljerte enn det vi ser i islendingesagaene. Grunnen til dette er ulikt tidsaspekt mellom fortalt tid og nedskrivningstid i disse to sjangrene; Sturla beskriver kamper som han enten selv har vært vitne til, eller som

han har fått informasjon om fra andre (jf. “Formáli” 1946: 115; Björn M. Ólsen 1902 og Pétur Sigurðsson 1933–35).²² I islendingesagaene er avstanden til sagatiden derimot større, men der har fortellertradisjonen sannsynligvis vært en viktig kilde.²³ Men til tross for ulikt tidsaspekt i disse sjangrene ser vi at kamper i *Íslendinga saga* har mange strukturelle likheter med kamper i islendingesagaene og en del liknende scener (jf. Úlfar Bragason 1986: 68–77; Glendinning 1974: 202–22).²⁴

Når det gjelder språk og stil i kampbeskrivelser, ser vi at Sturla bruker mye av det samme ordforrådet, dvs. i forhold til bruk av enkelte ord og uttrykksmåter. Et kjennetegn på Sturlas individuelle stil, er at han bruker repetisjoner mye; ordbruken er ofte den samme når han skriver om lignende temaer (jf. Þórir Óskarsson 1994: 302–04, Elín Bára Magnúsdóttir 2015). Dette er bl.a. tydelig i kampschildringer. En del av ordforrådet til Sturla er kjent fra kampbeskrivelser i islendingesagaene og er karakteristisk for ‘klassisk sagastil’, som bl.a. uttrykksmåten *at verjast vel ok drengiliga* er et godt eksempel på. Men Sturla bruker også sitt eget ordforråd som ikke er så vanlig i andre sagaer og som fremhever hans egen ordbruk og personlige stil.

Kampschildringer i *Þorsfirðinga saga* viser likheter med beskrivelser i Sturlas litterære verker, *Íslendinga saga* og *Hákonar saga*. Det spørsmålet vi må stille oss, er om det ordforrådet som forfatteren av *Þorsfirðinga saga* arbeider med i kampbeskrivelser dreier seg om vanlig ordbruk i islendingesagaene eller om det er Sturlas penn som her viser seg.

22. Karakteristisk for kampschildringer i *Íslendinga saga* er hyppige og detaljerte beskrivelser av sår og andre skader. Guðrún Ása Grímsdóttir (1988b: 184–203) har hevdet at Sturlas ekspertise som lagmann viser seg her. Det ser ut til at han har beskrevet sår og skader i henhold til gjeldende lov i fristadstiden og at han samtidig har tatt hensyn til hvordan et søksmål ble forberedt. Beskrivelser av sår og skader forekommer også i islendingesagaene, men Guðrún Ása Grímsdóttir mener at *Íslendinga saga* er spesiell når det gjelder presisjon.
23. Om fellestrekk i kampbeskrivelser i islendingesagaene, se Hermann Pálsson (1974: 7–39) og Bjarni Guðnason (1990: 97–102).
24. Det er felleighet om at kampbeskrivelser i *Íslendinga saga* ikke kan forstås som ren historieskriving til tross for Sturlas nærhet til fortellerstoffet. Sturla iscenesetter ofte hendelser etter mønster av islendingesagaene, og teksten må derfor leses mer som en blanding av historieskriving og epikk, se Úlfar Bragason (2009: 195–210, 2010: 67–91, 141–58) og Preben Meulengracht Sørensen (1988: 112–26).

Kampbeskrivelser i *Þorskfirðinga saga*

Denne studien av kampbeskrivelser i *Þorskfirðinga saga* går ut på å undersøke innholdsord, både enkelte ord og uttrykksmåter. Innholdsord er godt egnet til språklige forfatterstudier når målet er å undersøke ordforråd tilknyttet bestemte temaer, som i dette tilfellet kampbeskrivelser.²⁵ Innholdsord er også bedre egnet i språklige forfatterstudier av sagalitteraturen på grunn av teksttradisjonen; det er grunn til å tro at innholdsord overleveres bedre i håndskrifter enn funksjonsord. Som kjent er islendingesagaene kun overlevert i avskrifter, og det betyr at veien fra originalhåndskriftet kan være lang. Et spørsmål i forbindelse med forfatterforskning er i hvilken grad ordforrådet stammer fra originalhåndskriftene, og dermed avspeiler forfatterens opprinnelige ordbruk (jf. Louis–Jensen 2009: 103–11). På dette spørsmålet fins det ikke noe enkelt svar, siden det er forskjellig hvor presist de enkelte avskriftene gjengir sine forelegg (jf. Minnis og Scott 1988: 228–30). En sammenligning av tekstene i pergamenthåndskriftene til *Eyrbyggja* viser f.eks. at innholdsord er forholdsvis presist overlevert, mens funksjonsord er mer utsatte for endringer (jf. Elín Bára Magnúsdóttir 2015; se også Scott 2003).

Alle ord og uttrykksmåter som forekommer i kampbeskrivelser i *Þorskfirðinga saga* blir sammenlignet med Sturlas litterære verker, *Íslendinga saga* og *Hákonar saga*, i tillegg til andre islendingesagaer og sagaer i *Sturlunga*-kompilasjonen. Kun ord som fins i *Þorskfirðinga saga* og Sturlas tekster inngår i studien. Det er gjort for å få frem fellestrekk i ordbruken i disse sagaene. I de tilfellene det dreier seg om ord og uttrykksmåter som er vanlige i kampbeskrivelser i islendingesagaene, blir de utelatt fra studien. Vanlige ord og uttrykksmåter fremhever ikke en forfatters individuelle ordbruk. Det betyr også at det er mer felles med ordbruken i kampbeskrivelser i *Þorskfirðinga saga* og Sturlas tekster enn det som kommer frem her.

25. I tidligere språklige forfatterstudier av islendingesagaene har innholdsord, dvs. substantiv, adjektiv, adverb, verb og verbkonstruksjoner, også vært brukt som grunnlag for studiene (jf. Hallberg 1962, 1963, 1968, Mundt 1970). Unntaket er Ralph Wests (1980: 163–93) forfatterstudie av *Egils saga*. Han brukte Mostellers og Wallaces (1964) metode, som er basert på statistikk, ved å finne Snorris discriminators i form av høyfrekvente ord (mest funksjonsord).

Denne studien ble utført med hjelp av konkordansen til *Íslenskt textasafn* som er tilgjengelig for brukere på nettsidene til *Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum* (jf. www.lexis.hi.is/corpus/leit.pl). Denne konkordansen inneholder islendingesagaene og *Sturlunga saga*, men også flere sjangrer.²⁶ Tekstene som er brukt i denne studien fins i konkordansen med unntak av Sturlas *Hákonar saga*. Ordsøk i denne teksten ble derfor utført i en tekstfil som en ny utgave av sagaen er basert på.²⁷

En sammenligning av ordforrådet i kampbeskrivelser i *Þorsfirðinga saga* og Sturlas litterære verker viser i alt 14 felles ord eller uttrykksmåter. Resultatene fremgår av følgende skjema:²⁸

26. Denne konkordansen inneholder sagatekster bl.a. basert på utgaver med normalisert nylandsk tekst, *Íslendingasögur og þettir* (1985) og *Sturlunga saga* (1988). Teksten i *Þorsfirðinga saga* har også vært sammenlignet med utgaven av sagaen i ÍF XIII som er basert på det eneste pergamenthåndskriftet, AM 561, 4to fra ca. 1400. Teksten i *Eyrbyggja* og *Grettla* har også vært sammenlignet med utgavene i ÍF (ÍF IV og VII), siden disse sagaene viser språklige relasjoner med *Þorsfirðinga saga* og Sturlas tekster. Teksten i Sturlas *Íslendinga saga* har vært sammenlignet med standardutgaven til *Sturlunga saga* (1946) hvor *Íslendinga saga* fremstår som en selvstendig saga. *Íslendinga saga* er ikke overlevert som selvstendig saga, men som en del av *Sturlunga saga* hvor den danner kjernen av kompilasjonen. *Sturlunga saga* – inkludert *Íslendinga saga* – fins ikke i sin originale form, men er overlevert i to pergamenthåndskrifter, *Króksfjarðarbók* (AM 122a, fol.) og *Reykjarfjarðarbók* (AM 122b, fol.), fra 1300-tallet (jf. Jón Jóhannesson 1946: xiii–xvi, xxxiv–xli). I konkordansen er *Íslendinga saga* flettet sammen med andre sagaer i *Sturlunga*-kompilasjonen, slik teksten fremstår i pergamenthåndskriftene (jf. Bergljót S. Kristjánsdóttir m.fl., 1988: vii–viii). Det betyr også at i konkordansen fremstår *Sturlunga saga* som én helhetlig tekst.
27. Jf. *Hákonar saga Hákonarsonar*, ÍF 31–32 (2013). Jeg takker redaktørene til denne utgaven, Sverrir Jakobsson og Þorleifur Hauksson, for å ha gitt meg tilgang til denne tekstfilen. Om håndskriftene til *Hákonar saga* og tekstgrunnlaget for utgaven, se Þorleifur Hauksson (2013: liii–lviii).
28. *Íslendinga saga*, *Hákonar saga* og andre sagaer i *Sturlunga saga* er forkortet på følgende måte i skjemaet: *Guðmundar saga dýra* (GuðmDýra), *Hákonar saga* (Hák), *Íslendinga saga* (Ísl), *Prestssaga Guðmundar Arasonar* (PrestGA), *Sturlu saga* (Sturlu), *Þorgils saga* og *Haflíða* (ÞorgHafl), *Þórðar saga kakala* (ÞórðKak), *Þorgils saga skarða* (ÞorgSkarð).
 Islendingesagaene er forkortet på følgende måte: *Droplaugarsona saga* (Dropl), *Eyrbyggja saga* (Eyrb), *Egils saga* (Egla), *Finnboga saga ramma* (Finnb), *Flóamanna saga* (Flóam), *Fóstbræðra saga* (Fóstb), *Færeyinga saga* (Fæx), *Gunnars saga Keldugnúpsfífls* (GunnKeld), *Grettis saga* (Grett), *Grænlandinga þáttur* (Grænþ), *Hallfredar saga vandræðaskálds* (Hallfr), *Harðar saga ok Hólmverja* (Harðar), *Hávarðar saga Ísfirðings* (HávÍs), *Hrafnkels saga Freysgoða* (Hrafnk), *Hrana saga hrings* (Hrana), *Hænsna-Þóris saga* (Hænsna), *Kjalnesinga saga* (Kjaln), *Laxdæla saga* (Laxd), *Ljósvetninga saga* (Ljósv), *Njáls saga* (Njála), *Reykðæla saga* og *Víga-Skútu* (Reykd), *Svarfdæla saga* (Svarfd), *Þorsteins saga Síðu-Hallssonar* (ÞorstSH), *Þórðar saga hreðu* (ÞórðHreðu).

HVEM SKREV ÞORSKFIRÐINGA SAGA?

Þorskfirðinga saga (Antall ord eller uttrykksmáter)	Íslendinga saga, Hákonar saga og andre sagaer í Sturlunga saga (Antall ord eller uttrykksmáter)	Íslendingesagaer (Antall ord eller uttrykksmáter)	Samme uttrykksmáter som í Þorskfirðinga saga
'var ván ófriðar' (1)	Hák (1), GuðmDýra (1)	Egla (1)	Samme uttrykksmáte
'at ófriðr muni vera' (1)	Ísl (1), Hák (2)	Eyrb (1), Grett (1), HávÍs (1)	Samme uttrykksmáte
'at ófriðr var kominn'/'at ófriðr var' (1)	Ísl (4), Hák (2)	Egla (1), Njála (1)	Samme uttrykksmáte
'slær (þá, þegar) í bardaga' (2)	Ísl (2), ÞorgHafI (1), Sturlu (1)	Eyrb (1), Finnb (1), Flóam (2), Grett (1), Grænþ (1), Harðar (1), Hrana (1), Hænsna (2), Ljósv (1) Reykd (4), ÞórðHreðu (1)	Samme uttrykksmáte
'þar varð harðr bardagi'/'tókst nú harðr bardagi' (1)	Ísl (3), Hák (2), ÞórðKak (1)	Egla (1), Eyrb (1), Fóstb (1), ÞórðHreðu (1), Svarfd (2)	Samme uttrykksmáte
'þar varð hörd orrosta' (1)	Hák (1)	Egla (1), Grett (1)	Samme uttrykksmáte
'allharðr' (1)	Ísl (2), Hák (3)	Dropl (1), Grett (1), Harðar (2), Njála (4)	Þorsk, Ísl
'athlaup' (1)	Ísl (1), PrestGA (1)	HávÍs (1), Laxd (1)	Þorsk, Ísl
'höggva hart ok tíðum' (1)*	Ísl (1)	Dropl (1), Eyrb (1), Fóstb (1), GunnKeld (1), HávÍs (1), Kjaln (1), Fær (1)	Þorsk, Ísl, Dropl, Eyrb, Fóstb, GunnKeld, Kjaln
'alldjarfliga' (2)	Ísl (5), Hák (2), ÞórðKak (2), ÞorgSkarð (1)	Eyrb (1), Grett (2), ÞórðHreðu (2), ÞorstSH (1)	Þorsk, Ísl, Hák, Eyrb, Grett, ÞórðHreðu, ÞorstSH, ÞorgSkarð
'djarfliga' (1)	Ísl (4), Hák (5), ÞorgSkarð (1)	Egla (2), Eyrb (1), Finnb (1), Grett (2), GunnKeld (1), Harðar (1), Hrafnk	Þorsk, Ísl, Eyrb, Grett, Njála

		(1), Kjáln (1), Laxd (3), Njála (2), Vatnsd (1), Reykd (2)	
'aldrengiliga' (3)	Ísl (5), ÞorgSkarð (1)	Eyrb (1), Hallfr (2), Kjáln (1)	Þorsk, Ísl, Eyrb, Hallfr, ÞorgSkarð
'verjast drengiliga** (1)	Ísl (2), HáK (2), ÞórðKak (2)	Flóam (1), Kjáln (1), ÞórðHreðu (1)	Samme uttrykksmåde
'skeinuisamr, skeinisamt' (1)	Ísl (1)	Egla (1), Eyrb (3), Finnb (1), Vatnsd (2)	Lik uttrykksmåde i alle sagaer

* Ordparet '*hart ok tíðum*' forekommer oftere i sagaene enn det som er vist her. Flere eksempler fins med uttrykksmåten '*at leggja [spjóti] hart ok tíðum*'.

** Adv. '*drengiliga*' er mye vanligere i sagaene enn det som er vist her men på grunn av det ble kun uttrykksmåten '*at verjast drengiliga*' inkludert i studien. I sagaene er ellers frasen '*at verjast vel ok drengiliga*' mest brukt i kampbeskrivelser.

I skjemaet ser vi forekomsten av ord eller uttrykksmåter og deres distribusjon i de enkelte sagaene. I tabellen nedenfor ser vi antall ord eller uttrykksmåter med eksempler og prosentandelen til disse i forhold til antall ord og eksempler i *Þorskirðinga saga*. Sagaer som har tre eller flere ord felles med *Þorskirðinga saga* blir kun vist i tabellen (se andre resultater i skjemaet ovenfor). Alle prosenttall blir rundet av til hele tall:

Íslendingesagaer og sagaer i <i>Sturlunga saga</i>	Samlet antall av ord eller uttrykksmåter i kampbeskrivelser	Prosentdel av ord og uttrykksmåter i samsvar med <i>Þorskirðinga saga</i>	Samlet antall av eksempler med ord eller uttrykksmåter i kampbeskrivelser	Prosentdel av eksempler i samsvar med <i>Þorskirðinga saga</i>
<i>Þorskirðinga saga</i>	14	100%	18	100%
<i>Íslendinga saga</i>	12	86%	31	172%
<i>Hákonar saga</i>	8	57%	18	100%
<i>Eyrbyggja saga</i>	8	57%	10	56%
<i>Grettis saga</i>	6	43%	8	44%
<i>Egils saga</i>	6	43%	7	39%
<i>Þórðar saga hreðu</i>	4	29%	5	28%
<i>Kjalnesinga saga</i>	4	29%	4	22%
<i>Njáls saga</i>	3	21%	7	39%
<i>Þórðar saga kakala</i>	3	21%	5	28%

<i>Harðar saga ok Hólmverja</i>	3	21%	4	22%
<i>Finnboga saga ramma</i>	3	21%	3	17%
<i>Hávarðar saga Ísfirðings</i>	3	21%	3	17%
<i>Þorgils saga skarða</i>	3	21%	3	17%

Undersøkelsen viser at i Sturlas litterære verker, *Íslendinga saga* og *Hákonar saga*, finner vi i alt 20 ord eller uttrykksmåter med i alt 49 eksempler felles med kampbeskrivelser i *Þorskfirðinga saga*. Kun ord og uttrykksmåter som ble funnet i Sturlas tekster ble inkludert i studien. Med denne metoden har vi derfor fanget opp mye av det samme ordforrådet som er brukt i kampbeskrivelser i *Þorskfirðinga saga* sammenlignet med Sturlas verker, og det dreier seg om ordforråd som stort sett er svært sjeldent i kampbeskrivelser i andre sagaer (jf. skjema ovenfor).

Resultatet av denne studien viser også at vi finner mye av de samme uttrykksmåtene med enkelte ord i kampbeskrivelser i *Þorskfirðinga saga* og Sturlas litterære verker. Når det gjelder uttrykksmåter ser vi at i disse sagaene brukes de samme uttrykksmåtene når lignende situasjoner beskrives i kamper; de samme uttrykksmåtene med *ófriðr* brukes i forkant av kamper, f.eks. *var ván ófriðar, at ófriðr myndi vera*. De samme uttrykksmåtene brukes også i oppstarten av kamper, f.eks. *slær (þá, þegar) í bardaga, þar varð harðr bardagi*. I selve kampbeskrivelsene ser vi at i disse sagaene brukes gjerne samme adverb og uttrykksmåter når en persons prestasjon beskrives, dvs. *berjast djarfliga* eller *alldjarfliga, verjast drengiliga* eller *alldrengiliga*. Bruken av disse adverbene er påfallende i kampbeskrivelser i *Þorskfirðinga saga* og Sturlas tekster, og det kan vitne om én forfatters individuelle ordvalg og stil. Forekomsten av disse adverbene og/eller uttrykksmåter med dem er svært liten i andre sagaer (jf. skjema ovenfor).

I tillegg kan nevnes at forfatteren av *Þorskfirðinga saga* har en tendens til å avslutte en kampbeskrivelse med å fortelle om dødsfall og forklare stedsnavn utfra denne hendelsen. Som nevnt tidligere bruker han som oftest samme uttrykksmåte i slike sammenhenger, dvs. *ok heitir þar nú/síðan/þá ...* Slike fraser bruker Sturla også ofte når han beskriver lignende situasjoner i sin *Sturlubók*. Vi ser derfor mye av samme ordbruk i kampbeskrivelser i *Þorskfirðinga saga* og Sturlas verker.

Blant andre sagaer er det særlig tre islendingesagaer som blir synlige, nemlig *Eyrbyggja saga*, *Grettis saga* og *Egils saga*. Av disse er det *Eyrbyggja*

som har mest til felles med ordbruken i kampbeskrivelser i *Þorskfirðinga saga*. I *Eyrbyggja* er uttrykksmåter med *ófriðr* brukt i forkant av kamper, samme uttrykksmåter er brukt i oppstarten av kamper, f. eks. *slær (þá, þegar) í bardaga*, og i denne sagaen brukes også samme adverb og uttrykksmåter som i *Þorskfirðinga saga* når personers prestasjoner i kamper beskrives, dvs. *at berjast alldjarfliga* og *at verjast alldrengiliga*. Dette er ordbruk som også er vanlig i Sturlas kampskildringer.

Grettla og *Egla* følger på andre og tredje plass blant islendingesagaene; i disse sagaene brukes *ófriðr* i forkant av kamper, og i begynnelsen av kamper ser vi liknende ordelag som i *Þorskfirðinga saga*, bl.a. *þar varð hörð orrosta*. I *Grettla* brukes adverbene *djarfliga* og *alldjarfliga* på samme måter som i *Þorskfirðinga saga*, men disse adverbene brukes derimot ikke i *Egla* i kampbeskrivelser på linje med *Þorskfirðinga saga* og Sturlas verker.

Det ordforrådet *Þorskfirðinga saga* har til felles med Sturlas litterære verker er i utgangspunktet svært sjeldent i andre islendingesagaer og samtidssager. De uttrykksmåtene vi finner oftest i sagaene, dvs. *at slá í bardaga* og *at höggva hart ok tíðum*, forekommer i 7 til 13 sagaer. Andre uttrykksmåter forekommer i veldig få sagaer, men i denne studien har også vanlige uttrykksmåter i kampbeskrivelser vært utelatt fra studien (jf. skjema ovenfor).

De to skjemaene nedenfor viser først felles ordbruk i kampbeskrivelser i *Þorskfirðinga saga* og Sturlas litterære verker, deretter i *Þorskfirðinga saga*, *Eyrbyggja* og *Grettla*:

Skjema 1: Samme uttrykksmåter i *Þorskfirðinga saga* og *Íslendinga saga* og/eller *Hákonar saga* i kampbeskrivelser:

<p>Sá Þórir þá, hvar komit var, ok bað þá alla þar vera, en kvað sér þungt hug um segja, hversu at til tækist, er bæði var ván ófriðarins vestan ok sunnan (<i>Þorskfirðinga saga</i>, ÍF XIII: 210).</p>	<p>Var þá þegar blásit ok sagt ván ófriðar. Þeir Óláfr höfðu hálf t þriðja hundrad manna á berginu (<i>Hákonar saga</i> I: 289).</p>
<p>Þórarinn krókr sá för þeira ok grunar, at ófriðr muni vera; reid hann þegar til <i>Króksfjarðar</i> ok safnar mönnum (<i>Þorskfirðinga saga</i>, ÍF XIII: 210).</p>	<p>Þeir Hrani þóttust vita, at ófriðr myndi vera, þegar er þeir sáu skipin (<i>Íslendinga saga</i>, 1946: 503).</p> <p>Hugðu þat margir at ófriðr mundi vera, því at þann tíma höfðu margir óaldarflokkar upp hafizk, bæði í Danmörk ok austr á Mörkum (<i>Hákonar saga</i> I: 178).</p>

	<p>Ok er honum var sagt at ófriðr mundi vera klæddisk hann skjótt ok vápnaðisk, stefndi síðan upp eftir strætínu til Hallvarðskirkjugarðs (<i>Hákonar saga</i> II: 92).</p>
<p>Þau gengu frá skipi ofanverða nótt, [...] ok í því hljóp upp Þuríðr drikinn ok bað Þóri vápnast, segir, at ófriðr var kominn at bænum (<i>Þorskfirðinga saga</i>, ÍF XIII: 216).</p>	<p>Skeggi sagði Þorvaldi, at ófriðr var kominn, ok kvaðst ætla, at fáir væru mennirnir (<i>Íslendinga saga</i>, 1946: 322).</p> <p>En er hann kom eigi aftr, þá sendi Valgerðr fram konu, ok sagði hon, at ófriðrinn var (<i>Íslendinga saga</i>, 1946: 327).</p> <p>Sáu þeir þá, at mennirnir sneru ofan á Kvígandseyri ofanverða ok svá yfir ána á Hundadalseyrar. Þóttust þeir þá vita, at ófriðr var (<i>Íslendinga saga</i>, 1946: 350).</p> <p>Beinir hljóp inn í skálann ófæltliga, bað menn upp standa, kvað ófrið at kominn (<i>Íslendinga saga</i>, 1946: 486).</p> <p>Um kveldit, er matr bjósk, sagði sá er við ljóran sat ok vörð helt at njósnarmenn hleyptu aftr í garðinn ok sögðu at ófriðr var (<i>Hákonar saga</i> I: 291).</p>
<p>Þá vildu félagar þeira hefna, ok sló þá í bardaga ok varð in harðasta orrosta (<i>Þorskfirðinga saga</i>, ÍF XIII: 191).</p> <p>Í þann tíma finnast þeir Þórir ok Þorgeirr, ok eru þar nitján hvárir; slær þar þegar í bardaga, ok snýr Þórir at Þorgeir ok höggr til hans með Hornhjalta, ok kemur á öxlina, ok sniðr af höndina fyrir utan geirvörtuna (<i>Þorskfirðinga saga</i>, ÍF XIII: 211).</p>	<p>En þá er Viðdælir kómu ok stigu af hestum sínum, gengu þeir heim á völlinn. Miðfirðingar hlaupa þá á móti þeim, ok slær þar þegar í bardaga, ok váru hvárir tveggja allákafir (<i>Íslendinga saga</i>, 1946: 263).</p> <p>Slær nú í bardaga, ok gengr nú allhörð hrið af hvárum tveggja ok váru inir áköfustu lengi" (<i>Íslendinga saga</i>, 1946: 281).</p>
<p>Þar varð harðr bardagi á eyrinni, ok er þeir höfðu skamma stund barizt, kom Knútr við fimmtánda mann ok veitti Steinólfi, ok sneri þá skjótt mannfallinu á hendr þeim Þórnari, ok fell hann þar ok nú menn með honum, en fimm af Steinólfi (<i>Þorskfirðinga saga</i>, ÍF XIII: 213).</p>	<p>Var þar harðr bardagi, ok gekk mest grjót öndverðan bardaga (<i>Íslendinga saga</i>, 1946: 405).</p> <p>Nú veittu þeir Eyjólftr atsókn harða í skálanum. Tókst nú harðr bardagi ok snörp atganga (<i>Íslendinga saga</i>, 1946: 488).</p> <p>Tekst nú harðr bardagi. Veita þeir Oddr ok hans menn góða vörn langa hrið, en sumir hlífðust mjök við (<i>Íslendinga saga</i>, 1946: 514).</p> <p>Ok þá er þeir mættusk varð þar harðr bardagi. Var Birkibeinum óhæg atgangan, því at snjó var mikill ok illt at fara, en Várbelgir tóku harðfengiliga við (<i>Hákonar saga</i> II: 74).</p>

<p>Þar varð harðr bardagi á eyrinni, ok er þeir höfðu skamma stund barizt, kom Knútr við fimmtánda mann ok veitti Steinólfi, ok sneri þá skjótt mannfallinu á hendr þeim Þórarni, ok fell hann þar ok níu menn með honum, en fimm af Steinólfi (<i>Þorskfirðinga saga, ÍF XIII: 213</i>).</p>	<p>Var þar harðr bardagi, ok gekk mest grjót öndverðan bardaga (<i>Íslendinga saga, 1946: 405</i>).</p> <p>Nú veittu þeir Eyjólftr atsókn harða í skálanum. Tókst nú harðr bardagi ok snörp atganga (<i>Íslendinga saga, 1946: 488</i>).</p> <p>Tekst nú harðr bardagi. Veita þeir Oddr ok hans menn góða vörn langa hríð, en sumir hlífðust mjök við (<i>Íslendinga saga, 1946: 514</i>).</p> <p>Ok þá er þeir mættusk varð þar harðr bardagi. Var Birkibeinum óhæg atgangan, því at snjó var mikill ok illt at fara, en Várbelgir tóku harðfengiliga við (<i>Hákonar saga II: 74</i>).</p> <p>Varð þá harðr bardagi ok þó mjök ójafnligr, því at tíu Skotar mundu vera um einn Norðmann (<i>Hákonar saga II: 253</i>).</p>
<p>Þá vildu félagar þeira hefna, ok sló þá í bardaga, ok varð in harðasta orrosta (<i>Þorskfirðinga saga ÍF XIII: 191</i>).</p> <p>Nú ríða þeir fóstbræður þar að er fyrirsátursmenn voru fyrir. Spruttu þeir þegar upp og tókst þar hin harðasta orusta (<i>Gull-Þóris saga [Þorskfirðinga saga], 1986: 1131</i>).</p>	<p>Þeir mættusk á akrinum við Gunnarsbæ. Þar varð hörð orrosta, ok fellu hvártveggju ok miklu fleiri af Slittungum (<i>Hákonar saga I: 211</i>).</p> <p>Þar varð hörð svipan, því at Ribbungar vörðusk drengiliga (<i>Hákonar saga I: 244</i>).</p>
<p>En er þeir sá Þóri hlaupa ofan á fjöruna, hlupu þeir allir ór skipinu til móts við hann, ok gerðu þeir þá allharða hríð (<i>Þorskfirðinga saga, ÍF XIII: 224–25</i>).</p>	<p>Slær nú í bardaga, ok gengr nú allhörð hríð af hvárum tveggja ok váru inir áköfustu lengi” (<i>Íslendinga saga, 1946: 281</i>).</p> <p>Var þá veitt allhörð [hríð ok] atsókn. En Steingrímr varðist alldrengiliga ok fell þar (<i>Íslendinga saga, 1946: 282</i>).</p>
<p>Tókst þá þegar athlaup, ok vá Þórir einn mann (<i>Þorskfirðinga saga, ÍF XIII: 195</i>).</p>	<p>Eftir þat tókust athlaupin. Þá særðu þeir Þórðr Sturluson ok Einarr brúðr Finn Þórðarson til ólifis (<i>Íslendinga saga, 1946: 234</i>).</p>
<p>Már hjó hart ok tíðum, en sverðit beit ekki (<i>Þorskfirðinga saga, ÍF XIII: 199</i>).</p>	<p>Hjuggu þeir bæði hart ok tíðum (<i>Íslendinga saga, 1946: 488</i>).</p> <p>Þórir tottr veitti harða vörn um hríð. Hann var í panzara digrum ok stálhúfa norræn á höfði ok spjót mikit í hendi ok lagði því bæði hart ok tíðum (<i>Íslendinga saga, 1946: 514</i>).</p>

HVEM SKREV ÞORSKFIRÐINGA SAGA?

<p>Þeir fundust við túngarð í Rauðsdal ok börðust alldjarfliga því at Rauðr <var> frækni maðr, en svá lauk, at Rauðr fell fyrir Þóri (<i>Þorskfirðinga saga, ÍF XIII: 201</i>).</p> <p>Þá kom Gunnarr at ok barðist alldjarfliga. Þórir bað sína menn hlífa sér ok gæta síns sem bezt. Tókst þá eigi mannfallit allskjótt (<i>Þorskfirðinga saga, ÍF XIII: 211</i>).</p>	<p>Biskupsmenn börðust alldjarfliga, Konáll Sökkason, Sveinn Jónsson, Vigfúss kennimaðr ok margir aðrir (<i>Íslendinga saga, 1946: 248</i>).</p> <p>Loftr gekk austan at þeim, en Guðlaugr vestan, ok var þar Björn fyrir. Hann var í panzara digrum ok barðist alldjarfliga (<i>Íslendinga saga, 1946: 281</i>).</p> <p>Björn Beinisson hét maðr. Hann barðist alldjarfliga ok hafði staur einn ok barði spjótin af sköftum ok var hlífarlaus (<i>Íslendinga saga, 1946: 463</i>).</p> <p>Þessa getr Sturla í Þorgilsdrápu, er Þorgils gekk fram fyrir skjöldu ok barðist alldjarfliga: [...] (<i>Íslendinga saga, 1946: 517</i>).</p> <p>Ok þá er Álfr af Leifastöðum sá at þeir mundi verða inni byrgðir þá leitaði hann út um garðshliðit ok barðisk alldjarfliga (<i>Hákonar saga II: 97</i>).</p>
<p>Í því kom Þórir at, ok váru þá fallnir þrir menn af þeim Þórhalli. Þórir barðist þá djarfliga (<i>Þorskfirðinga saga, ÍF XIII: 223</i>).</p>	<p>Eftir þetta gekk biskup ór kirkju ok til sinna manna. Eru þeir þá allákafir ok berjast djarfliga ok engi einn betr en Jón Ófeigsson (<i>Íslendinga saga, 1946: 276</i>).</p>
<p>Varðist Þorbjörn þaðan alldrengiliga með stokkinum, því at vápn hans höfðu verit eptir í stofunni (<i>Þorskfirðinga saga, ÍF XIII: 203</i>).</p> <p>Þorgils varðist alldrengiliga, en fell þó fyrir þeim Gunnari ok Grími (<i>Þorskfirðinga saga, ÍF XIII: 225</i>).</p>	<p>Þorkell prestur Bergþórsson, er naddr var kallaðr, varðist alldrengiliga ok fell þar á húsunum (<i>Íslendinga saga, 1946: 252</i>).</p> <p>Þeir Gisli fóru út þannig ok sóttu hann í kastalann. Þar var húskarl hans í hjá honum, er Þorsteinn stami hét, ok gríðkona, er Þorbjörg hét. Eyjólfur varðist alldrengiliga (<i>Íslendinga saga, 1946: 266</i>).</p> <p>Var þá veitt allhörd atsókn. En Steingrímur varðist alldrengiliga ok fell þar (<i>Íslendinga saga, 1946: 282</i>).</p> <p>Jörundr inn mikli flýði eigi ok var særðr til ólífis á forskálanum ok varðist alldrengiliga (<i>Íslendinga saga, 1946: 406</i>).</p>
<p>Þeir Grímur fengu vápn sín ok vörðust drengiliga; var þar in harðasta atsókn, því at Þórir var allreiðr, ok lauk svá, at Grímur fell ok húskarlar hans tveir, en Hergils, son hans, komst út um laundyrir, ok varð Gunnarr varr við hann ok hljóp eptir ok vá hann, þar er nú heita Hergilsgrafir (<i>Þorskfirðinga saga, ÍF XIII: 220</i>).</p>	<p>Sturlusynir lögðu at framan ok vildu höggva strengina, en kaupmenn höfðu reyrt jární við strengina ok vörðust drengiliga með skotum ok grjóti, ok fengu Sturlusynir ekki at gert ok urðu við þat frá at hverfa (<i>Íslendinga saga, 1946: 241</i>).</p> <p>Biskup kemr þá ok skjótt ok sagði vísa ván atgöngu ok bað menn herða hugi sína ok verjast drengiliga, lofaði ok öllum lærðum mönnum at berjast með Gizuri (<i>Íslendinga saga, 1946: 462</i>).</p>

ELÍN BÁRA MAGNÚSDÓTTIR

	<p>Þar varð hörd svipan, því at Ribbungar vörðusk drengiliga (<i>Hákonar saga I</i>: 244).</p> <p>Haðar ok Heinir höfðu haft safnað í móti Ribbungum síðan þeir hófusk ok varit svá drengiliga hvárttveggja fylkit at Ribbungar þrifusk þar ekki (<i>Hákonar saga I</i>: 246).</p>
<p>Kerling tók í eyra Þuríði báðum höndum ok sleit af henni eyrat ok alla kinnfilluna ofan, ok í því tók at bita vápn Þóris, ok urðu þá mjök skeinusamir (<i>Þorskfirðinga saga, ÍF XIII</i>: 217).</p>	<p>Eyjólfr Þorsteinsson hljóp brátt upp á húsin ok nökkurir menn með honum ok rifu af þakit húsunum, – lögðu þar inn ok grýttu. Varð þeim Oddi þat skeinisamt (<i>Íslendinga saga, 1946</i>: 514).</p>

Skjema 2: Samme uttrykksmáter i *Þorskfirðinga saga*, *Eyrbyggja* og *Grettla* i kampbeskrivelser.

<p>Þórarinn krókr sá för þeira ok grunar, at ófriðr muni vera; reið hann þegar til Króksfjarðar ok safnar mönnum (<i>Þorskfirðinga saga, ÍF XIII</i>: 210).</p>	<p>Þá sá þeir Arnkell, at vápnaðir menn fóru frá sæ neðan; ræddi Ófeigr um, at ófriðr myndi vera, – “ok er sá einn til, at vér farim heim” (<i>Eyrbyggja saga, ÍF IV</i>: 101).</p> <p>Þá er bændr ok heraðsmenn urðu varir við, at ófriðr myndi at kominn, gengu þeir út ok vildu veita lið jarli; ... (<i>Grettis saga, ÍF VII</i>: 18).</p>
<p>Þá vildu félagar þeira hefna, ok sló þá í bardaga ok varð in harðasta orrosta (<i>Þorskfirðinga saga, ÍF XIII</i>: 191).</p> <p>Í þann tíma finnast þeir Þórir ok Þorgeirr, ok eru þar nitján hvárir; slær þar þegar í bardaga, ok snýr Þórir at Þorgeir ok höggr til hans með Hornhjalta, ok kemur á öxlina, ok sníðr af höndina fyrir utan geirvörtuna (<i>Þorskfirðinga saga, ÍF XIII</i>: 211).</p>	<p>Eptir þetta hlaupa þeir Þórarinn út ok vilja hleypa upp dómnum; þeir váru sjau saman, ok sló þegar í bardaga (<i>Eyrbyggja saga, ÍF IV</i>: 36).</p> <p>Sló þá í bardaga með þeim; urðu þar skjót umskipti; drápu þeir Grettir ok Arnbjörn þá fimm, er með Hjarranda váru, en einn komsk undan, ok sá för þegar á fund jarls ok sagði honum þessi tíðendi (<i>Grettis saga, ÍF VII</i>: 81).</p>
<p>Þar varð harðr bardagi á eyrinni, ok er þeir höfðu skamma stund barizt, kom Knútr við fimmtánda mann ok veitti Steinólfi, ok sneri þá skjótt mannfallinu á hendr þeim Þórnari, ok fell hann þar ok níu menn með honum, en fimm af Steinólfi (<i>Þorskfirðinga saga, ÍF XIII</i>: 213).</p>	<p>Ok er Kjalleklingar sá þat, hljópu þeir saman ok vörðu sik; en Þórsnesingar gerðu svá harða atgöngu, at Kjalleklingar hrukku af vellinum ok í fjoruna; snerusk þeir þá við, ok varð þar inn harðasti bardagi með þeim (<i>Eyrbyggja saga, ÍF IV</i>: 16).</p>
<p>Þá vildu félagar þeira hefna, ok sló þá í bardaga, ok varð in harðasta orrosta (<i>Þorskfirðinga saga, ÍF XIII</i>: 191).</p> <p>Nú riða þeir fóstbræður þar að er fyrrisátursmenn voru fyrir. Spruttu þeir þegar upp ok tókst þar hin harðasta orusta (<i>Gull-Þóris saga [Þorskfirðinga saga], 1986</i>: 1131).</p>	<p>Haraldr konungur lagði at skipi Þóris haklangs, því at Þórir var inn mesti berserkr ok fullhugi; var þar in harðasta orrosta af hvárumtveggjum (<i>Grettis saga, ÍF VII</i>: 5).</p>

<p>Már hjó hart ok tíðum, en sverðit beit ekki (<i>Þorskfirðinga saga, ÍF XIII: 199</i>)</p> <p>Þeir fundust við túngarð í Rauðsdal ok börðust alldjarfliga því at Rauðr <var> frækn maðr, en svá lauk, at Rauðr fell fyrir Þóri (<i>Þorskfirðinga saga, ÍF XIII: 201</i>).</p> <p>Þá kom Gunnarr at ok barðist alldjarfliga. Þórir bað sína menn hlífa sér ok gæta síns sem bezt. Tókst þá eigi mannfallit allskjótt (<i>Þorskfirðinga saga, ÍF XIII: 211</i>).</p>	<p>Steinþórr bað hann eigi renna, ef hann væri eigi sárr; snerisk Freysteinn þá við í skerinu, ok sóttusk þá allfast, og varð Steinþóri fallhætt, er jakarnir váru bæði hállir og hallir, en Freysteinn stóð fast á skóbroddunum ok hjó bæði hart ok tíðum (<i>Eyrbyggja saga, ÍF IV: 128</i>).</p> <p>Óspakr eggjaði sína menn til varnar ok barðisk sjálfir alldjarfliga; hann gekk mjök út á virkit, er hann kastaði steinunum (<i>Eyrbyggja saga, ÍF IV: 167</i>).</p> <p>Þórir barðisk alldjarfliga ok fell á skipi sínu með mikilli hreysti; var þá hroðit með stofnum skipit ok hoggvit ór tengslum; seig þat þá aprt milli skipanna (<i>Grettis saga, ÍF VII: 5</i>).</p>
<p>Í því kom Þórir at, ok váru þá fallnir þrir menn af þeim Þórhalli. Þórir barðist þá djarfliga (<i>Þorskfirðinga saga, ÍF XIII: 223</i>).</p>	<p>“Djarfliga barðisk hann,” sagði Þorbjörn, “en margir verða vaskir í einangrinum, þó at lítt sé vaskir þess í milli” (<i>Eyrbyggja saga, ÍF IV: 36–37</i>).</p> <p>Lögðu konungsmenn þá at skipi Qnundar; hann var fram á skipinu ok barðisk djarfliga (<i>Grettis saga, ÍF VII: 5</i>).</p>
<p>Varðist Þorbjörn þaðan alldrengiliga með stokkinum, því at vápn hans höfðu verit eptir í stofunni (<i>Þorskfirðinga saga, ÍF XIII: 203</i>).</p> <p>Þorgils varðist alldrengiliga, en fell þó fyrir þeim Gunnari ok Grími (<i>Þorskfirðinga saga, ÍF XIII: 225</i>).</p>	<p>Síðan hljópusk þeir á, ok tókusk þar bardagi; váru þeir Þórir inir ákøfustu, en þeir Óspakr vorðusk alldrengiliga (<i>Eyrbyggja saga, ÍF IV: 161</i>).</p>
<p>Kerling tók í eyra Þuríði báðum höndum ok sleit af henni eyrat ok alla kinnfilluna ofan, ok í því tók at bita vápn Þóris, ok urðu þá mjök skeinusamir (<i>Þorskfirðinga saga, ÍF XIII: 217</i>).</p>	<p>Arnkell hafði reist við heyt sverð sitt ok skjöld; tók hann þá upp vápnin ok varðisk með þeim; varð honum þá skeinisamt; [...] en þó urðu þær málalykðir, at Arnkell fell, ok huldu þeir hann í garðinum með heyvi (<i>Eyrbyggja saga, ÍF IV: 101–102</i>).</p> <p>Arnbjörn tók vápn sín ok varðisk innan ór húsunum; lagði hann út í gegnum þekjuna, ok varð þeim þat skeinisamt (<i>Eyrbyggja saga, ÍF IV: 114</i>).</p> <p>Þeir Steinþórr sóttu sex at skerinu, en austmenn gengu í skotmál á íssin frá skerinu; þeir höfðu boga ok skutu á þá í skerit, ok varð þeim þat skeinusamt (<i>Eyrbyggja saga, ÍF IV: 127</i>).</p>

I skjema 1 ser vi at ordbruk i kampskildringer i *Þorskfirðinga saga* har mye felles med kampskildringer i Sturlas litterære verker. Som nevnt ovenfor ser vi også at samme ordbruk er brukt når samme eller lignende situasjoner i en kamp er beskrevet. I skjemaet fremkommer det også at vi finner relativt mange eksempler på bruk av visse ord og uttrykksmåter i Sturlas tekster. Det betyr at det dreier seg om en karakteristisk ordbruk i Sturlas kampskildringer. Resultatet gir grunn til å vurdere om det er Sturlas personlige ordvalg og stil som viser seg i kampbeskrivelser i *Þorskfirðinga saga*.

Skjema 2 viser fellestrekk i kampbeskrivelser i *Þorskfirðinga saga*, *Eyrbyggja* og *Grettla*, tre sagaer hvor samme ordforråd brukes i beskrivelsen av lignende situasjoner i kamper. Dette ordforrådet finner vi også i kampbeskrivelser i Sturlas verker (jf. ovenfor). I en annen forfatterstudie viser det seg at disse sagaene også har mye felles med Sturlas ordbruk når temaet er konflikter (jf. Elín Bára Magnúsdóttir 2015). Dette resultatet gir grunn til å spørre hva slags relasjoner det kan være mellom *Þorskfirðinga saga*, *Eyrbyggja* og *Grettla*. Er de skrevet av samme forfatter? Og kan det tyde på at det er Sturla som er forfatteren?

Konklusjon

I denne artikkelen stilles spørsmålet om Sturla Þórðarson kan ha forfattet *Þorskfirðinga saga*. I tillegg har søkelyset vært rettet mot språklige relasjoner mellom *Þorskfirðinga saga*, *Eyrbyggja saga* og *Grettis saga*, og de to sistnevnte har vært antatt skrevet av Sturla (se fotnote 7).

I denne studien har to slags metoder vært brukt, nemlig å undersøke språklige og tematiske relasjoner mellom *Þorskfirðinga saga* og forfatter tekstene, *Íslendinga saga*, *Hákonar saga* og *Sturlubók*. Blant disse metodene er undersøkelse av språklige relasjoner viktigst i undersøkelse av forfatterattribusjon fordi de kan avdekke en forfatters individuelle språk og stil (jf. Crystal 1997: 67–68). I tilfeller der språklige relasjoner er konstatert mellom to eller flere verker, kan tematiske relasjoner få mer verdi, særlig hvis de også inneholder språklige likheter. Spørsmålet er så hva slags og hvor sterke språklige relasjoner det må være i mellom tekster for å gjøre det mulig å forfatterbestemme en tekst?

I denne studien har vi sett at språklige relasjoner mellom *Þorskfirðinga saga* og forfatter tekstene tyder på individuelt ordvalg og stil på én for-

fatter. For det er det tre grunner: i) Studien av innholdsord i kampbeskrivelser i islendingesagaene og *Sturlunga saga* viser at når vi får treff i *Þorskfirðinga saga* og Sturlas litterære tekster, dreier det seg ikke bare om bruk av enkelte ord, men også samme uttrykksmåter. Sturla og forfatteren av *Þorskfirðinga saga* ordlegger seg altså ofte på samme måte når de bruker samme ord. Forekomsten av enkelte ord kan variere i sammenligningstekstene, men Sturlas uttrykksmåter med disse ordene viser seg å være svært sjeldne (jf. skjema ovenfor) og forekommer oftest i *Þorskfirðinga saga* og etter det i to andre islendingesagaer, nemlig *Eyrbyggja* og *Grettla*. ii) Studien av kampskildringer viser også en nokså jevn distribusjon i Sturlas litterære verker, *Íslendinga saga* og *Hákonar saga*, når det gjelder de uttrykksmåter med bestemte ord som Sturla bruker, og det tyder på at det dreier seg om hans personlige språk og stil. iii) Undersøkelser av Sturlas ordbruk viser sammenheng mellom tema, språk og stil; når Sturla skriver om samme temaer i sine tekster, har han en tendens til å bruke samme ord og uttrykksmåter, og da blir hans ordbruk ofte formelaktig (se Þórir Óskarsson 1994: 302–4, Elín Bára Magnúsdóttir 2015). Tematiske relasjoner mellom *Þorskfirðinga saga* og forfattertekstene – i form av kampbeskrivelser, forklaringer av stedsnavn og drømmefortellinger – inneholder også språklige likheter mellom sagaen og Sturlas tekster.

I tillegg til språklige relasjoner mellom *Þorskfirðinga saga* og Sturlas verker har vi også sett at disse sagaene har mye felles med språk og stil i *Eyrbyggja* og *Grettla*. Det er et resultat som også er i samsvar med resultatene fra en forfatterstudie av *Eyrbyggja* (jf. Elín Bára Magnúsdóttir 2015). Resultatet av denne studien viser at det er god grunn til å tro at samme forfatter har skrevet alle disse tre islendingesagaene. Det er grunn til å tro at forfatteren er Sturla Þórðarson, siden disse sagaene viser store likheter med hans kjente litterære verker i ordvalg og stil.

Litteratur

Utgaver:

Eyrbyggja saga. 1935. Utg.: Einar Ól. Sveinsson og Matthías Þórðarson.

Íslenzk fornrit IV. Reykjavík: Hið íslenzka fornritafélag.

Eyrbyggja saga. The Vellum Tradition. 2003. Utg.: Forrest S. Scott.

Editiones Arnamagnæanæ, Series A, 18. København.

- Grettis saga Ásmundarsonar*. 1936. Utg.: Guðni Jónsson. *Íslenzk fornrit VII*. Reykjavík: Hið íslenska fornritafélag.
- Hákonar saga gamla eftir Sturlu Þórðarson*. 1957. Utg.: Guðni Jónsson. *Konungasögur III*. Akureyri: Íslendingasagnaútgáfan.
- Hákonar saga Hákonarsonar I–II*. 2013. Utg.: Sverrir Jakobsson, Þorleifur Hauksson og Tor Ulset. *Íslenzk fornrit 31–32*. Reykjavík: Hið íslenska fornritafélag.
- ÍF=Íslenzk fornrit
- Íslendingasögur og þættir*. 1986. Utg.: Bragi Halldórsson, Jón Torfason, Sverrir Tómasson, Örnólfur Thorsson. Reykjavík: Svart á hvítu.
- Landnámabók*. 1968. Utg.: Jakob Benediktsson. *Íslenzk fornrit I*. Reykjavík: Hið íslenska fornritafélag.
- Sturlunga saga I og II*. 1946. Utg.: Jón Jóhannesson, Magnús Finn-
bogason og Kristján Eldjárn. Reykjavík: Sturlunguútgáfan.
- Sturlunga saga I og II*. 1988. Utg.: Örnólfur Thorsson. Reykjavík: Svart á hvítu.
- Þorskfirðinga saga*. 1991. Utg.: Þórhallur Vilmundarson og Bjarni Vilhjálmsson. *Íslenzk fornrit XIII*. Reykjavík: Hið íslenska fornritafélag.

Faglitteratur:

- Allén, Sture. 1971. "Om textattribution. Kring en avhandling av Marina Mundt." *ANF* 86: 82–113. Lund: C.W.K. Gleerup
- Arnold, Martin. 2003. *The Post-Classical Icelandic Family Saga*. *Scandinavian Studies* 9. New York: Lewiston.
- Ármann Jakobsson. 2005. "The Specter of Old Age: Nasty Old Men in the Sagas of Icelanders." *JEGP* 104: 297–325. Illinois: University of Illinois Press.
- . 2008. "Laxdæla Dreaming: A Saga Heroine Invents Her Own Live." *Leeds Studies in English* 39: 33–51. University of Leeds.
- Barði Guðmundsson. 1958. *Höfundur Njálu: Safn ritgerða*. Reykjavík: Bókaútgáfa Menningarsjóðs.
- Bergljót S. Kristjánsdóttir m.fl. 1988. "Um þessa útgáfu." *Sturlunga saga I*: vii–viii. Utg.: Örnólfur Thorsson. Reykjavík: Svart á hvítu.
- Bergljót S. Kristjánsdóttir. 1990. "Hvorki er eg fjölkunnig né vísindakona ... Um konur og kveðskap í Sturlungu." *Skáldskaparmál* 1: 241–54. Reykjavík: Stafaholt hf.

- Bjarni Guðnason. 1990. "Sögumynstur hetjudauðans." *Tímarit Háskóla Íslands* 5: 97–102. Reykjavík.
- Björn M. Ólsen. 1902. "Um Sturlungu." *Sjerprent úr Safni til sögu Íslands og íslenzkra bókmenta* III. Kaupmannahöfn.
- . 1910. "Landnáma og Gull-Þóris saga." *Særtryk af Aarbøger for nordisk oldkyndighed og historie*: 35–61. Kjøbenhavn.
- Bragi Halldórsson m.fl. 1986. "Forspjall." *Íslendingasögur og þættir*. Síðara bindi. Reykjavík: Svart á hvítu.
- Cardew, Phil. 2000. "Hamhleypur in Þorskfirðinga saga: a post-classical ironisation of myth?" *Old Norse myths, literature & society*: 54–64.
- . 2004. "The question of genre in the late *Íslendinga sögur*: a case study of *Þorskfirðinga saga*". Red.: Gareth Williams and Paul Bibire. *Sagas, saints and settlements*: 13–27. *The Northern World* II.
- Chambers, R.W. 1932. *Beowulf: an introduction to the study of the poem with a discussion of the stories of Offa and Finn*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Clover, Carol J. 1974. "Scene in Saga Composition." *ANF* 89: 57–83.
- Clunies Ross, Margaret. 1997. "The Intellectual Complexion of the Icelandic Middle Ages. Toward a New Profile of Old Icelandic Saga Literature." *SS* 69: 443–53.
- Crystal, David. 1997. "Stylistic Identity and Literature." *The Cambridge Encyclopedia of Language*. Cambridge University Press.
- Einar Kárason. 2012. "Njálssaga og Íslendingasaga Sturlu Þórðarsonar." *Skírnir* 186: 289–302. Reykjavík: Hið íslenska bókmenntafélag.
- Elín Bára Magnúsdóttir. 2015 (forthcoming). *Eyrbyggja saga: Efni og höfundareinkenni*. *Studia Islandica* 65. Reykjavík: Bókmennta- og listfræðistofnun Háskóla Íslands, Háskólaútgáfan.
- Gísli Sigurðsson. 2002. *Túlkun Íslendingasagna í ljósi munnlegrar hefðar*. Reykjavík: Stofnun Árna Magnússonar á Íslandi.
- Glendinning, Robert J. 1974. *Träume und Vorbedeutung in der Islendinga saga Sturla Thordarsons. Eine Form- und Stiluntersuchung*. *Kanadische Studien zur deutschen Sprache und Literatur* 8. Bern, Frankfurt a. M.
- Guðni Jónsson. 1936. "Formáli." *Grettis saga Ásmundarsonar*. *Íslenzk fornrit* VII. Utg.: Guðni Jónsson. Reykjavík: Hið íslenska fornritafélag.
- Guðrún Ása Grímsdóttir. 1988a. "Sturla Þórðarson." *Sturlustefna. Ráðstefna haldin á sjö alda ártíð Sturlu Þórðarsonar sagnaritara 1984*:

- 184–203. Red.: Guðrún Ása Grímsdóttir og Jónas Kristjánsson. Reykjavík: Stofnun Árna Magnússonar.
- Guðrún Ása Grímsdóttir. 1988b. “Um sárafar í Íslendinga sögu Sturlu Þórðarsonar.” *Sturlustefna. Ráðstefna haldin á sjö alda ártíð Sturlu Þórðarsonar sagnaritara 1984*: 184–203. Red.: Guðrún Ása Grímsdóttir og Jónas Kristjánsson. Reykjavík: Stofnun Árna Magnússonar.
- Guðrún Nordal. 1990. “Nú er hin skarpa skálmöld komin.” *Skáldskaparmál* 1: 211–25. Reykjavík: Stafaholt hf.
- . 2010. “Rewriting History: The Fourteenth-Century Versions of *Sturlunga saga*.” *Creating the Medieval Saga: Versions, Variability and Editorial Interpretations of Old Norse Saga Literature*: 175–90. Red.: Judy Quinn og Emily Lethbridge. University Press of Southern Denmark.
- Gunnar Benediktsson. 1961. *Sagnameistarinn Sturla*. Reykjavík: Bók-
aútgáfa Menningarsjóðs og Þjóðvinafélagsins.
- Hallberg, Peter. 1962. *Snorri Sturluson och Egils saga Skallagrímssonar. Ett försök till språklig författarbestämning. Studia Islandica* 20. Reykjavík.
- . 1963. *Ólafur Þórðarson hvítaskáld, Knýtlinga saga och Laxdæla saga. Studia Islandica* 22. Reykjavík.
- . 1968. *Stilsignalement och författarskap i norrön sagalitteratur. Synpunkter och exempel. Nordistica Gothoburgensia* 3. Göteborg.
- . 1979. “Eyrbyggjas sagas ålder – än en gång.” *APS* 32: 196–219. København: Munksgaard.
- Hawes, Danice. 2008. “The Monstrosity of Heroism: Grettir Ásmundarson as an Outsider.” *SS* 80: 19–50.
- Helgi Þorláksson. 1992. “Snorri goði og Snorri Sturluson.” *Skírnir* 166: 295–320. Reykjavík: Hið íslenska bókmenntafélag.
- Heller, Rolf. 1969. “Der Verfasser der Laxdæla saga und sein Verhältnis zur Sturlubók.” *Afmálsrit Jóns Helgasonar*: 80–91. Reykjavík.
- Hermann Pálsson. 1974. “Death in Autumn.” *Bibliography of Old Norse-Icelandic Studies 1973*: 7–39. København: The Royal Library.
- Íslenskt textasafn [kondordans]. Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum. (www.lexis.hi.is/corpus/leit.pl).
- Jakob Benediktsson. 1968. “Formáli.” *Landnámabók*. Fyrri hluti. *Íslenzk fornrit* I. Utg.: Jakob Benediktsson. Reykjavík: Hið íslenska fornritafélag.
- Jón Jóhannesson. 1941. *Gerðir Landnámabókar*. Reykjavík.
- . 1946. “Um Sturlunga sögu.” *Sturlunga saga*. Bind II. Utg.: Jón

- Jóhannesson, Magnús Finnbogason og Kristján Eldjárn. Reykjavík: Sturlunguútgáfan.
- Kelchner, Georgia Dunham. 1935. *Dreams in Old Norse Literature and their Affinities in Folklore*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Louis-Jensen, Jonna. 2009. "Heimskringla og Egils saga – samme forfatter." *Ársberetning*. Selskab for Nordisk filologi, 2006–07: 103–11.
- Lönnroth, Lars. 1976. *Njáls saga. A Critical Introduction*. Berkeley: University of California.
- Magerøy, Hallvard. 1971. "Har Sturla Þórðarson skrivi Laxdæla saga?" *Maal og minne* (1971): 4–33. Oslo: Bymålslagets forlag.
- Magnús Fjalldal. 1998. *The Long Arm of Coincidence: The Frustrated Connection between Beowulf and Grettis saga*. Toronto: University of Toronto Press.
- Matthías Johannessen. 1985. "Umhverfis Sturlu Þórðarson." *Bókmenntaþættir*: 259–370. Reykjavík: Almenna bókafélagið.
- Meulengracht Sørensen, Preben. 1988. "Historiefortælleren Sturla Þórðarson." *Sturlustefna. Ráðstefna haldin á sjö alda ártíð Sturlu Þórðarsonar sagnaritara 1984*: 112–26. Red.: Guðrún Ása Grímsdóttir og Jónas Kristjánsson. Reykjavík: Stofnun Árna Magnússonar.
- Minnis, A. J. og Scott, A. B. 1988. *Medieval Literary Theory and Criticism c. 1100-c. 1375. The Commentary-Tradition*. Oxford: Clarendon Press.
- Mosteller, Frederick and Wallace, David L. 1964. *Inference and disputed authorship: The Federalist*. Addison-Wesley series in behavioral science; Quantitativemethods XV. Reading, Mass.
- Mundt, Marina. 1970. *Sturla Þórðarson und die Laxdæla saga*. Bergen, Oslo, Tromsø: Universitetsforlaget.
- Óskar Halldórsson. 1982. "Tröllasaga Bárðdæla og Grettluhöfundur." *Skírnir* 156: 5–36. Reykjavík: Hið íslenska bókmenntafélag.
- Pétur Sigurðsson. 1933–35. "Um Íslendinga sögu Sturlu Þórðarsonar." *Safn til sögu Íslands og íslenzkra bókmennta að fornu og nýju* VI. Nr. 2: 1–177. Reykjavík: Hið íslenska bókmenntafélag.
- Sigurður Nordal. 1938. *Sturla Þórðarson og Grettis saga*. *Studia Islandica* 4. Reykjavík, Kaupmannahöfn.
- . 1953. "Sagalitteraturen." *Litteraturhistorie B, Norge og Island*: 179–273. Udgivet af Sigurður Nordal. Stockholm, Oslo, København.
- Sveinbjörn Rafnsson. 2001. *Sögugerð Landnámabókar. Um íslenska sagnaritun á 12. og 13. öld*. *Ritsafn sagnfræðistofnunar* 35. Reykjavík.

- Sverrir Jakobsson og Þorleifur Hauksson. 2013. "Formáli." *Hákonar saga Hákonarsonar* I–II. Utg.: Þorleifur Hauksson, Sverrir Jakobsson og Tor Ulset. *Íslensk fornrit* 31–32. Reykjavík: Hið íslenska fornritafélag.
- Torfi H. Tulinius. 1990. "Landafraeði og flokkun fornsagna." *Skáldskaparmál* 1: 142–56. Reykjavík: Stafaholt hf.
- Úlfar Bragason. 1986. "Hetjudauði Sturlu Sighvatssonar." *Skírnir* 160: 64–77. Reykjavík: Hið íslenska bókmenntafélag.
- . 2009. "Flugumýrabrenna. Í skrifstofu Sturlu Þórðarsonar." *Skírnir* 183: 194–210. Reykjavík: Hið íslenska bókmenntafélag.
- . 2010. *Ætt og saga. Um frásagnarfræði Sturlungu eða Íslendinga sögu hinnar miklu*. Reykjavík: Háskólaútgáfan.
- Viðar Hreinsson. 1992. "Hver er þessi Grettir?" *Skáldskaparmál* 2: 77–106. Reykjavík: Stafaholt hf.
- West, Ralph. 1980. "Snorri Sturluson and *Egils saga*: Statistics of style." *SS* 52: 163–93.
- Þorleifur Hauksson. 2013, se Sverrir Jakobsson.
- Þórhallur Vilmundarson. 1991. "Formáli." *Þorskfirðinga saga*. Utg.: Þórhallur Vilmundarson og Bjarni Vilhjálmsson. *Íslensk fornrit* VIII. Reykjavík: Hið íslenska fornritafélag.
- Þórir Óskarsson. 1994. "Íslendinga saga Sturlu Þórðarsonar." *Íslensk stílfræði*: 294–307. Red.: Þorleifur Hauksson. Reykjavík: Mál og menning.

Abstract

The article is an author study of one of the Sagas of Icelanders, i.e. *Þorskfirðinga saga*. In a recent author study of *Eyrbyggja saga* (2015) it turns out that two other Sagas of Icelanders share linguistic relations with *Eyrbyggja*, i.e. *Grettis saga* and *Þorskfirðinga saga*. The aim of the study was to examine whether we find same use of vocabulary and style in *Eyrbyggja* and Sturla Þórðarson's literary works, i.e. *Íslendinga saga* and *Hákonar saga Hákonarsonar*. Sturla has for a long time been assumed to be the author of *Eyrbyggja* together with few other Sagas of Icelanders. For this reason, a study was made of a part of the vocabulary in *Þorskfirðinga saga* which included a comparison of the same vocabulary in Sturla's works and other Sagas of Icelanders. The result shows strong linguistic relations in *Þorskfirðinga saga* and Sturla's works. In addition, we notice linguistic

HVEM SKREV *ÞORSKFIRÐINGA SAGA*?

relations in *Þorskfirðinga saga* and *Eyrbyggja*, but also in *Grettis saga*, and this can indicate a individual style of the same author. The similiarities observed in these sagas are also characteristic for Sturla's individual vocabulary and style.

Elín Bára Magnúsdóttir
Veslefrikkveien 66
NO-5142 Fyllingsdalen
elinbmagnusdottir@gmail.com